

**UCHWAŁA NR XXXIX/303/17
RADY MIASTA GRAJEWO**

z dnia 30 sierpnia 2017 r.

w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Grajewo

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r. poz. 446, 1579, 1948; z 2017 r. poz. 730, 935) oraz na podstawie art. 8 ust. 1 w związku z art. 11 ust. 1-4 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U z 2017 r. poz. 1023) na wniosek Burmistrza Miasta, uchwała, co następuje:

§ 1. 1. Wyznacza się obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji miasta Grajewo, w granicach określonych w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały.

2. Potwierdzenie spełnienia przez obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji przesłanek ich wyznaczenia wskazanych w art. 9 i 10 ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji określa "Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Grajewo", stanowiąca załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

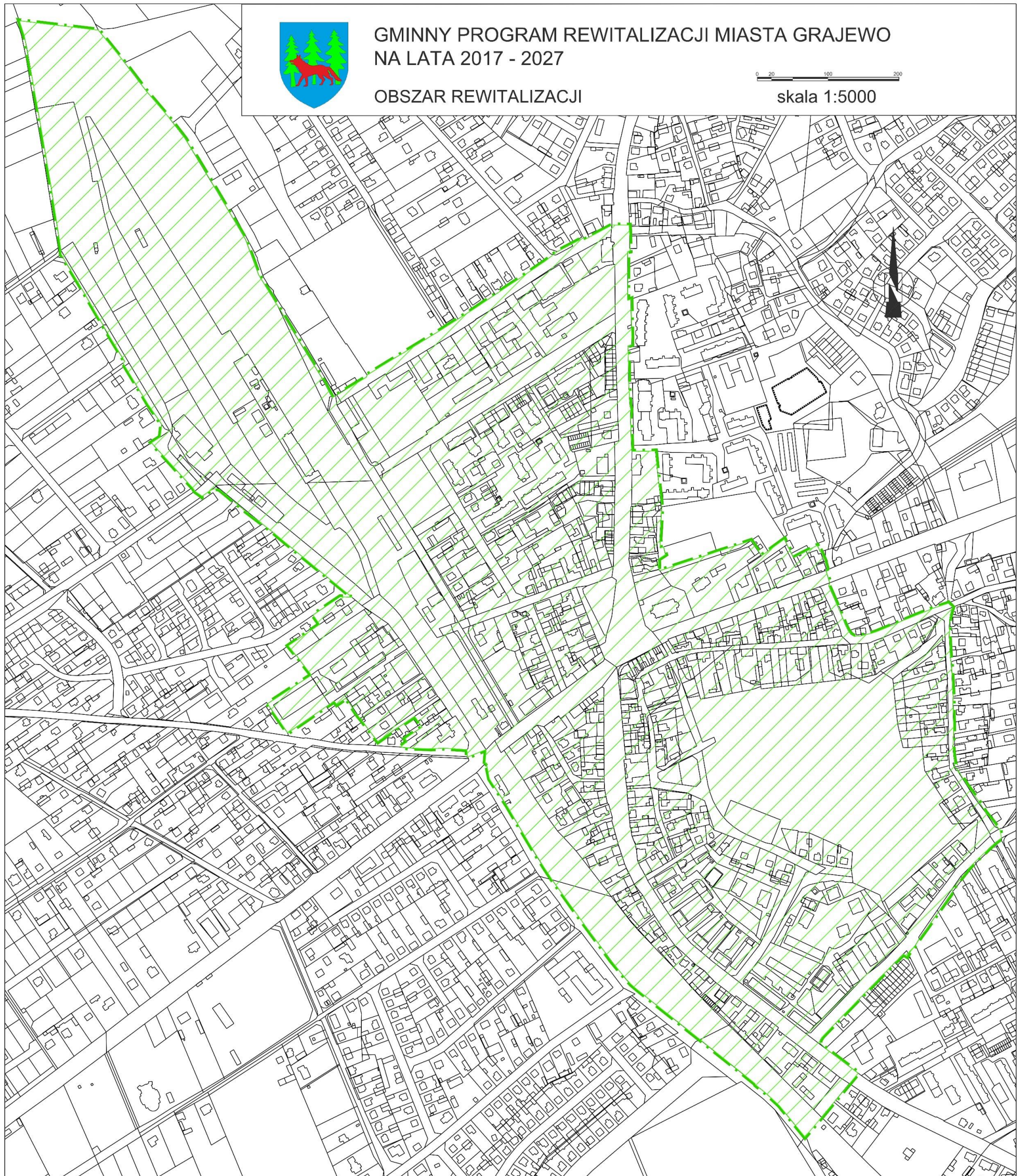
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta.

§ 3. Traci moc Uchwała Nr XXXIII/261/17 Rady Miasta Grajewo z dnia 2 marca 2017 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Grajewo.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowej Województwa Podlaskiego.

Przewodnicząca Rady Miasta

mgr Halina Muryjas-Rząsa

Załącznik Nr 2 do uchwały Nr XXXIX/303/17
Rady Miasta Grajewo
z dnia 30 sierpnia 2017 r.

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Grajewo

Grajewo, lipiec 2017 r.

Spis treści

Spis treści	1
1. Wprowadzenie.....	2
2. Delimitacja obszaru zdegradowanego w Grajewie	3
3. Diagnoza zjawisk społecznych	16
Koncentracja problemów społecznych.....	28
4. Diagnoza zjawisk w sferze gospodarczej	30
5. Diagnoza zjawisk w sferze środowiskowej	32
6. Diagnoza zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	36
7. Diagnoza zjawisk w sferze technicznej.....	40
8. Obszar zdegradowany	42
9. Obszar rewitalizacji	45
10. Spis rysunków, tabel	51

1. Wprowadzenie

Gmina Miasto Grajewo przystępuje do przeprowadzenia rewitalizacji zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz.U. 2017 poz. 1023).

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji.

W przypadku gdy Gmina zamierza realizować zadania własne, związane z przygotowaniem, koordynowaniem i tworzeniem warunków do prowadzenia rewitalizacji, Rada Miejska wyznacza, w drodze uchwały, z własnej inicjatywy albo na wniosek Burmistrza, **obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji**.

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z **powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych**, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku **występowania** na nim ponadto **co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk**:

1. gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
2. środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
3. przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych,
4. technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz нефункционowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

W celu opracowania diagnoz służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, prowadzi się analizy, w których wykorzystuje obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań.

2. Delimitacja obszaru zdegradowanego w Grajewie

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji za obszar zdegradowany uważany jest obszar miasta na którym, w toku prac diagnostycznych zidentyfikowany został stan kryzysowy, przejawiający się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych współwystępujących z negatywnymi zjawiskami, w co najmniej w jednej z sfer: gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno – przestrzennej oraz technicznej.

Procedura wytyczania obszaru zdegradowanego w Grajewie związana była z następującymi krokami:

1. WSKAZANIE OBSZARU KONCENTRACJI PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.
2. WSKAZANIE OBSZARU WYSTĘPOWANIA PROBLEMÓW INNYCH NIŻ SPOŁECZNE.
3. WYTYCZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO WRAZ Z UZASADNIENIEM.

KROK 1 – WSKAZANIE OBSZARU KONCENTRACJI PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wybór wskaźników sfery społecznej

W pierwszym kroku przy wytyczaniu obszaru zdegradowanego w Grajewie poszukiwano obszaru koncentracji problemów społecznych. Obszar ten został wyznaczony na podstawie wartości syntetycznego wskaźnika sumy **6 wskaźników sfery społecznej**.

W celu wyboru wskaźników sfery społecznej do celów delimitacji koncentracji problemów społecznych przeanalizowano szereg problemów występujących w mieście oraz dane, za pomocą których możliwe jest ich zmierzenie. Zdecydowano się wybrać 6 przekrojowych wskaźników, które mierzą istotne w skali miasta problemy społeczne.

Pierwszym ze wskaźników jest obciążenie demograficzne, które wskazuje na problemy demograficzne związane ze starzejącym się społeczeństwem. Problem starzejącego się społeczeństwa wpływa na szereg innych problemów, m. in. dot. długotrwałej lub ciężkiej choroby, niepełnosprawności, aktywności społecznej, dostępu do podstawowych usług publicznych, np. służby zdrowia.

Bezrobocie w Grajewie, pomimo wyraźnego spadku na przestrzeni lat 2015/2010, nadal charakteryzuje się znaczną skalą. W skali miasta w 2015 roku było 1601 osób bezrobotnych (PUP).

Istotną skalę pomocy społecznej w Grajewie stanowiła pomoc z tytułu ubóstwa. W 2015 roku z tego tytułu przyznano pomoc społeczną 1903 osobom (MOPS).

Problemem współwystępującym wraz z bezrobociem i ubóstwem był alkoholizm (liczba osób, którym przyznano pomoc społeczną w 2015 roku z tego tytułu wyniosła 48, MOPS) oraz przemoc w rodzinie (w 2015 roku odnotowano 143 Niebieskie Karty, MOPS).

Uzupełniającą daną dot. problemów społecznych jest przestępczość. W 2015 roku Policja odnotowała łącznie 70 przestępstw.

TABELA 1. WSKAŹNIKI SFERY SPOŁECZNEJ WYKORZYSTANE DO OBLICZENIA SYNTETYCZNEGO WSKAŹNIKA OPISUJĄCEGO KONCENTRACJĘ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wskaźniki sfery społecznej wykorzystane do obliczenia syntetycznego wskaźnika opisującego koncentrację problemów społecznych	Źródło danych	Problem mierzony przez wskaźnik
1. Wskaźnik obciążenia demograficznego - liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	UM Grajewo	Starzejące się społeczeństwo
2. Udział bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym	PUP	Bezrobocie
3. Liczba korzystający z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo na 100 mieszkańców	MOPS	Ubóstwo
4. Liczba korzystających z pomocy społecznej ze względu na alkoholizm na 100 mieszkańców	MOPS	Alkoholizm
5. Liczba „Niebieskich Kart” na 100 mieszkańców	MOPS	Przemoc w rodzinie
6. Liczba przestępstw ogółem na 100 mieszkańców	Policja	Przestępczość

W celu ustalenia koncentracji negatywnych zjawisk społecznych wybrane wskaźniki opisujące negatywne zjawiska w sferze społecznej poddano transformacji liniowej w przedziale 0–1. Wartość 1 przyznawano zawsze w przypadku najgorszej negatywnej oceny zjawiska (zarówno dla stymulant jak też destymulant). W kolejnym kroku wyniki standaryzacji poszczególnych zjawisk zostały zsumowane i ponownie poddane transformacji liniowej. Uzyskano w ten sposób syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany, opisujący koncentrację negatywnych zjawisk społecznych w poszczególnych jednostkach przestrzennych.

Zaletą standaryzacji, która polegała na sprowadzeniu różnych danych opisujących wybrane zjawiska do wspólnego mianownika, w tym przypadku do wartości liczbowej w przedziale od 0 do 1, była możliwość porównywania poszczególnych zjawisk ze sobą.

Normalizacja wskaźników przeprowadzona została w oparciu o wzór:

$$W = \frac{x - \min}{\max - \min}$$

gdzie:

- W – wystandaryzowana wartość wskaźnika
- X – wyjściowa wartość wskaźnika
- Min – minimalna wartość wskaźnika
- Max – maksymalna wartość wskaźnika
- **Cząstkowy wskaźnik wystandaryzowany** – wynik liczbowy związany z normalizacją pierwotnej danej statystycznej za pomocą liniowej transformacji danych typu min-max. W efekcie normalizacji wartości wszystkich wskaźników początkowych sprowadzone zostają do przedziału od 0 do 1, gdzie wartość 0 została przypisana jest danej o najmniejszej wartości, a wartość 1 – danej o największej wartości.

- **Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany** – wynik liczbowy stanowiący średnią arytmetyczną wskaźników cząstkowych dla poszczególnych zjawisk problemowych, ujętych w postaci wskaźników wystandaryzowanych cząstkowych.

Wybór jednostek przestrzennych.

W celu nadania wybranym danym opisującym zjawiska kryzysowe kontekstu przestrzennego konieczne było dokonanie podziału miasta na mniejsze jednostki przestrzenne. Miasto Grajewo podzielono na 13 jednostek, uwzględniając powiązania funkcjonalno-przestrzenne wewnątrz miasta. Podziału dokonano uwzględniając parametry koncentracji ustalone ustawą o rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji, tj. nie przekraczając 20% powierzchni gminy i 30% mieszkańców miasta dla poszczególnych jednostek przestrzennych.

Granice poszczególnych jednostek delimitacyjnych starano się oprzeć na granicach funkcjonalno-przestrzennych w mieście, m. in. uwzględniając charakter zabudowy, zróżnicowanie przestrzeni, czy też „naturalne” granice, np. linię kolejową biegnącą przez obszar miasta, główne ciągi komunikacyjne.

Poniżej przedstawiono opis poszczególnych jednostek przestrzennych.

TABELA 2. JEDNOSTKI PRZESTRZENNE W GRAJEWIE

Numer jednostki	Powierzchnia (% powierzchni miasta)	Liczba ludności (2015 rok) (% ludności miasta)	Zakres ulic	Opis
1	101,3118 ha (5,36%)	1084 osób (5,04%)	<ul style="list-style-type: none"> • 11- go Listopada • Akacjowa • Brzozowa • Ełcka (część zachodnia) – od skrzyżowania z ulicą Strażacką do granic miasta na północy • Grzybowa • Jeżynowa • Jodłowa • Leśna • Malinowa • Owocowa • Parkowa • Poziomkowa • Przekopka • Sosnowa • Strażacka (część północna) • Świerkowa • Wierzbowa 	<p>Obejmuje północną część miasta. Granicę obszaru wyznacza na południu ulica Strażacka, na wschodzie ulica Ełcka, na północy granica miasta, na zachodzie linia kolejowa.</p> <p>Obejmuje teren zabudowy jednorodzinnej wraz funkcją gospodarczą, zlokalizowaną w szczególności w ciągu ulicy Ełckiej. Obejmuje swoim zasięgiem Osiedle Parkowa, Osiedle Przekopka.</p>
2	242,2918 ha (12,82%)	2211 osób (10,29%)	<ul style="list-style-type: none"> • 23-go Stycznia • Baczyńskiego • Cudro • Dąbrowskiej • Dworna (część wschodnia) • Ełcka (część wschodnia) od skrzyżowania z ulicą Dworną do granic północnych miasta • Grunwaldzka • Kochanowskiego • Kolektorowa • Kopernika (północna część) od skrzyżowania z 	<p>Obejmuje północno-wschodnią część miasta wraz z osiedlami Północ i Huta. Granicę obszaru wyznacza na południu oraz wschodzie ulica Dworna, na północy i wschodzie granica miasta, na zachodzie ulica Ełcka. Obszar zdominowany przez zabudowę jednorodziną.</p>

			<ul style="list-style-type: none"> ulicą Dworną do wschodnich granic miasta • Krzywa Wiejska • Ks. A. Pęzy • Lipowa • Norwida • Orzeszkowej • Piaskowa • Polna • Reymonta • Rzemieślnicza • Sienkiewicza • Słowackiego • Spółdzielcza • Wesoła • Wilczewo • Wspólna • Wypiańskiego • Wyzwolenia • Żeromskiego 	
3	313,3509 ha (16,58%)	1268 osób (5,90%)	<ul style="list-style-type: none"> • Baśniowa • Boczna • Chabrowa • Cicha • Działkowa • F. Stefczyka • Jaśminowa • Józefa Piłsudskiego (część północna) od skrzyżowania z ulicą Kolejową do zachodnich granic miasta • Konopnickiej • Konopska • Konwaliowa • Kwiatowa • Lawendowa 	Obejmuje zachodnią część miasta, położoną na północ od ulicy Piłsudskiego. Granicę obszaru wyznacza na południu ulica Piłsudskiego, na wschodzie ulica Kolejowa (punkty adresowe z Kolejowej należą do jednostki nr 4), na północy i zachodzie granica miasta. Główny ciągiem komunikacyjnym jednostki jest ulica Konopska. Obszar zdominowany jest przez zabudowę jednorodziną.

			<ul style="list-style-type: none"> • Liryczna • Łąkowa • Miła • Miodowa • Przygodowa • Rolna • Sądowa • Słoneczna • Wrzosowa 	
4	76,3685 ha (4,04%)	3838 osób (17,85%)	<ul style="list-style-type: none"> • Dolna • Dr T. Nowickiego • Ełcka od Placu Niepodległości do skrzyżowania • Górna • Józefa Piłsudskiego (od Placu Niepodległości do skrzyżowania z ulicą Kolejową) • Mikołaja Kopernika (od Placu Niepodległości do skrzyżowania z ulicą Zieloną • Kilińskiego • Kolejowa • Komunalna • Konstytucji 3 Maja (część północna) od Wojska Polskiego do skrzyżowania z ulicą Koszarową • Ks. J. Popiełuszki • M. Buczka • Mickiewicza • Ogrodowa • Osiedle Centrum (po zachodniej stronie od ulicy Ełckiej) • Plac Niepodległości • Poczтовая • Strażacka (część południowa) • Traugutta • Ul. Cmentarna (północna część) • Ul. Kopernika do Placu Niepodległości do 	<p>Obejmuje centralną część miasta wraz ze skrzyżowaniem dróg krajowych nr 61 i 65 (Plac Niepodległości) i rozchodzącymi się od tego placu na północ, południe, wschód i zachód ciągami komunikacyjnymi w obrębie zabudowy wielorodzinnej. Obejmuje najstarszą część miasta (duży udział zabudowy sprzed 1945 roku). Granicę obszaru wyznacza na południu skrzyżowanie ulicy Wojska Polskiego z ulicą Cmentarną i Konstytucji 3 Maja, na północy ulica Strażacka, na zachodzie ulica Kolejowa, wraz z terenem dworca PKP, na wschodzie skrzyżowanie ulicy Kopernika z ulicą Zieloną.</p> <p>Obszar zdominowany jest przez zabudowę wielorodzinną, w tym najstarszą część zabudowy mieszkalnej miasta (kamienice z XIX i XX wieku), jak również nowszą zabudowę, m.in. bloki z lat 70-tych XX wieku w obrębie Osiedla Centrum, kamienice z lat 90-tych XX wieku w obrębie ulicy Ełckiej.</p> <p>Na obszarze położone są liczne obiekty publiczne, w tym obiekt dworca PKP, dworzec PKS, obiekty administracji publicznej, szkoły.</p> <p>Centrum miasta posiada funkcję handlowo-usługową. W tej części miasta położony jest największy teren zieleni miejskiej (Park Solidarności).</p>

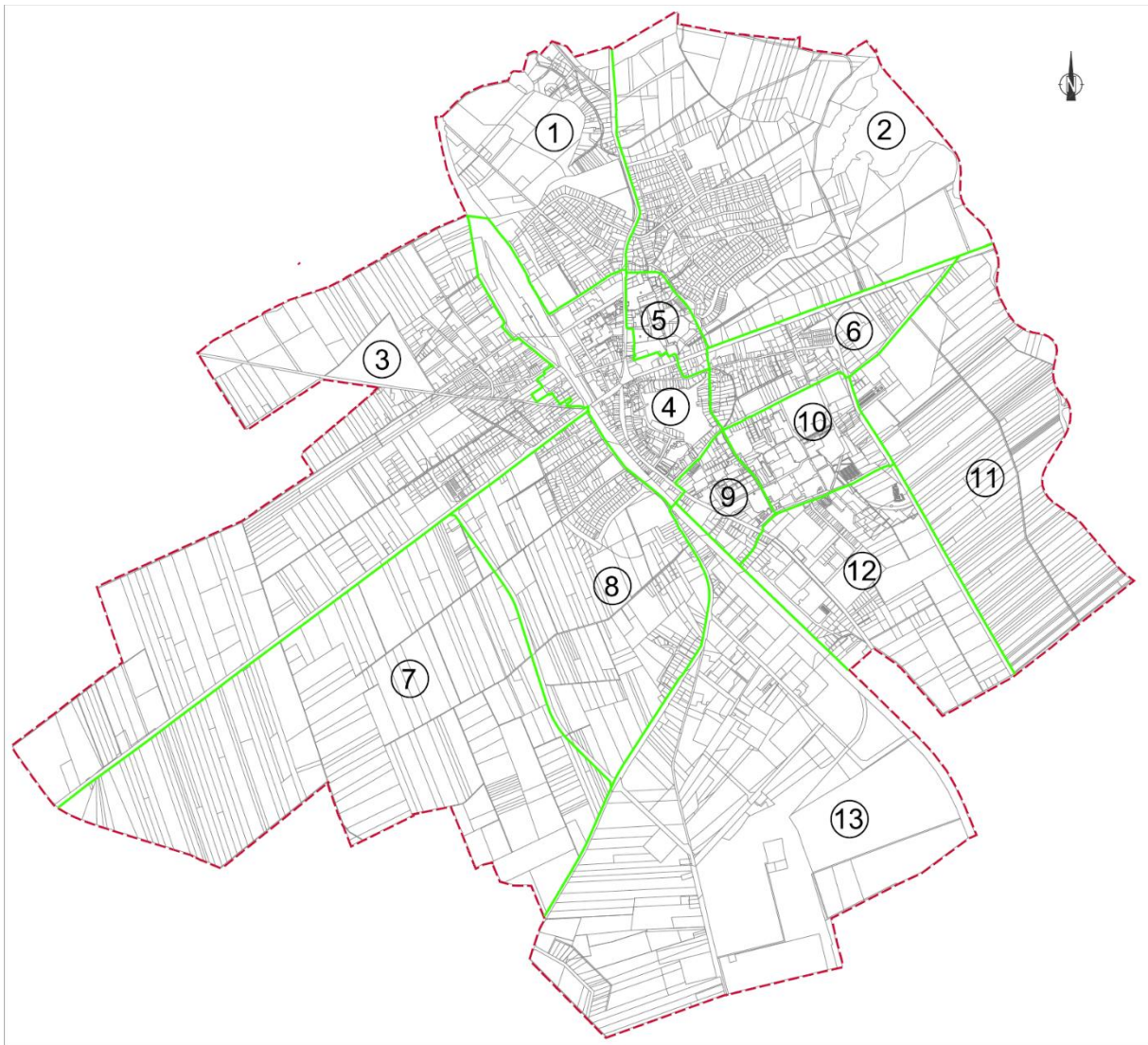
			<ul style="list-style-type: none"> skrzyżowania z ulicą Zieloną • Ul. Koszarowa (część zachodnia) od z Konstytucji 3 Maja do skrzyżowania z ulicą Zieloną • Wojska Polskiego do Placu Niepodległości do skrzyżowania z ulicą Cmentarną i Konstytucji 3 Maja • Zielona (południowa część) 	
5	16,2530 ha (0,86%)	1879 osób (8,74%)	<ul style="list-style-type: none"> • Dworna (zachodnia część) • Kopernika od skrzyżowania z ulicą Zieloną do skrzyżowania z ulicą Dworną • Krótka • Osiedla Centrum (na wschód od ulicy Ełckiej) • Zielona (północna część) 	Obejmuje centralną część miasta zdominowaną przez zabudowę wielorodzinną blokową. Obszar w dużej części pokrywa się z zasięgiem Osiedla Centrum, położonego po wschodniej stronie ulicy Ełckiej.
6	47,2565 ha (2,50%)	1700 osób (7,91%)	<ul style="list-style-type: none"> • Ekologiczna od skrzyżowania z ulicą Kopernika do skrzyżowania z ulicą Elektryczną • Elektryczna (północna część) • Konstytucji 3 Maja (północna część) od skrzyżowania z ulicą Koszarową do skrzyżowania z ulicą Ekologiczną • Kopernika (południowa część) do skrzyżowania z ulicą Zieloną do wschodnich granic miasta • Skośna • Targowa • Wiktorowo 	Obejmuje wschodnią część miasta (Osiedla Wiktorowo, Młodych), położoną na południe do drogi wyprowadzającej ruch w kierunku Augustowa (ulica Kopernika). Granicę obszaru na północy wyznacza ulica Kopernika, na południu ulica Konstytucji 3 Maja, na zachodzie ulica Skośna, na wchodzie granica miasta. Obszar obejmuje w przeważającej większości zabudowę jednorodziną oraz wielorodzinną blokową (ul. Wiktorowo).
7	292,4132 ha (15,48%)	29 osób (0,13%)	<ul style="list-style-type: none"> • Braci Świackich (zachodnia część) • Józefa Piłsudskiego (południowa część) od skrzyżowania z ulicą Braci Świackich do zachodniej granicy miasta • Przemysłowa (północna część) od skrzyżowania z ulicą Braci Świackich do zachodnich granic miasta 	Obejmuje południowo-zachodnią część miasta, stanowiącą w dużej mierze teren niezamieszkały. Granicę obszaru wyznacza na północy ulica Piłsudskiego, na wchodzie ulica Braci Świackich, na zachodzie granica miasta, na południu ulica Przemysłowa.

8	149,2954 ha (7,90%)	1153 osób (5,36%)	<ul style="list-style-type: none"> • Architektów • Generała Bema • Generała Dąbrowskiego • Geodetów • Józefa Piłsudskiego (południowa część) od skrzyżowania z ulicą Szkolną do skrzyżowania z ulicą Braci Świackich • Kasztanowa • Partyzantów • Przemysłowa (północna część) od skrzyżowania z ulicą Cmentarną do skrzyżowania z ulicą Braci Świackich • Pułaskiego • Różana • Sportowa • Szkolna • T. Kościuszki • Wąska 	<p>Obejmuje centralną część miasta (Osiedla Szkolna oraz część Osiedla Zielone), położoną na zachód od linii kolejowej oraz południe od ulicy Piłsudskiego. Ponadto granicę obszaru na południu wyznacza ulica Przemysłowa, na zachodzie ulica Braci Świackich.</p> <p>Jest to obszar w przeważającej większości zdominowany przez zabudowę jednorodziną wraz z uzupełniającą funkcją usług publicznych (ul. Szkolna).</p>
9	20,6099 ha (1,09%)	2185 osób (10,16%)	<ul style="list-style-type: none"> • Nowo - Osiedle • Grota Roweckiego • Krasickiego od skrzyżowania z ulicą Wojska Polskiego do skrzyżowania z ulicą Koszarową • Ul. Koszarowa (zachodnia część) od skrzyżowania z ulicą Konstytucji 3 Maja do skrzyżowania z ulicą 9-go Pułku Strzelców Konnych • Wojska Polskiego od skrzyżowania z ulicą Konstytucji 3 Maja/Cmentarna do skrzyżowania z ulicą Pogodną • Konstytucji 3 Maja (część południowa) od skrzyżowania z ulicą Wojska Polskiego do skrzyżowania z ulicą Koszarową • 9-go Pułku Strzelców Konnych (część 	<p>Obejmuje obszar południowej części centrum miasta (część Osiedla Broniewskiego), położonej w ciągu ulicy Wojska Polskiego, pomiędzy skrzyżowaniem z ulicą Konstytucji 3 Maja/Cmentarną na północny oraz z skrzyżowania z ulicą Pogodną na południu.</p> <p>Obejmuje zabudowę wielorodzinną blokową oraz usługową (głównie handel), uzupełnioną o zabudowę jednorodziną.</p>

			<p>północna) od skrzyżowania z ulicą Wojska Polskiego do skrzyżowania z ulicą Koszarową</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pogodna (część północna) • Osiedle Południe na zachód od ulicy Koszarowej 	
10	39,1328 ha (2,07%)	3740 osób (17,40%)	<ul style="list-style-type: none"> • 9-go Pułku Strzelców Konnych (część północna) od skrzyżowania z ulicą Koszarową do skrzyżowania z ulicą Ekologiczną • Koszarowa (wschodnia część) od skrzyżowania z ulicą Konstytucji 3 Maja do skrzyżowania z ulicą 9-go Pułku Strzelców Konnych • Krasickiego od skrzyżowania z ulicą Koszarową do skrzyżowania z ulicą Szpitalną • Osiedle Południe na wschód od ulicy Koszarowej • Szpitalna • Targowa od skrzyżowania z ulicą Konstytucji 3 Maja w kierunku do Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej • Ul. Ekologiczna (część zachodnia) od skrzyżowania z ulicą Konstytucji 3 Maja do skrzyżowania z ulicą 9-go Pułku Strzelców Konnych 	Obejmuje swoim zasięgiem obszar część Osiedla Południe, zlokalizowanego w południowej części miasta, które stanowi największe skupisko ludności w mieście. Obejmuje zabudowę wielorodzinną blokową.
11	164,0914 ha (8,68%)	36 osób (0,17%)	<ul style="list-style-type: none"> • Ekologiczna (wschodnia część) od skrzyżowania z ulicą Elektryczną do południowych granic miasta • Elektryczna (część południowa) 	Obejmuje wschodnią część miasta, stanowiącą w dużej części obszar niezamieszkały. Granicę południową i wschodnią wyznacza granica miasta, zachodnią ulica Ekologiczna, północną ulica Elektryczna.
12	101,1355 ha (5,35%)	2191 osób (10,19%)	<ul style="list-style-type: none"> • Wojska Polskiego od skrzyżowania z ulicą Hanki Sawickiego do południowych granic miasta • Rtm. W. Konopki • Legionistów • W. Perlitza 	Obejmuje południową część miasta, na wschód od linii kolejowej, położoną w ciągu wylotu drogi krajowej nr 65 w kierunku na Białystok, zdominowaną przez zabudowę usługową i gospodarczą. Ponadto obejmuje część Osiedla Południe, zdominowanego przez zabudowę wielorodzinną blokową.

			<ul style="list-style-type: none"> • Ułańska • Spokojna • Kościelna • Osiedle Południe (na południe od ulicy 9-go Pułku Strzelców Konnych) • 9-go Pułku Strzelców Konnych (część południowa) • H. Sawickiego (część południowa) 	
13	326,0026 ha (17,25%)	183 osób (0,83%)	<ul style="list-style-type: none"> • Budowlana • Elewatorska • Fabryczna • Magazynowa • Proletariacka • Przemysłowa (południowa część) od skrzyżowania z ulicą Cmentarną do południowych granic miasta) • Robotnicza • Wiórowa 	Obejmuje południowo-zachodnią część miasta, na zachód od linii kolejowej. Obejmuje tzw. Dzielnicę Przemysłową, w której zlokalizowane są główne zakłady przemysłowe w mieście. Granicę na północy i wschodzie wytycza ulica Przemysłowa, na wschodzie linia kolejowa, na południu granica miasta.

RYСУNEK 1. PODZIAŁ MIASTA GRAJEWO NA JEDNOSTKI PRZESTRZENNE

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

KROK 2. WSKAZANIE WYSTĘPOWANIA PROBLEMÓW INNYCH NIŻ SPOŁECZNE

Przy wytyczeniu obszaru zdegradowanego istotne jest poszukiwanie negatywnych zjawisk pozaspołecznych, występujących na obszarach koncentracji problemów społecznych.

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych (tj. negatywne tendencje demograficzne, bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, etc.) można wskazać jako obszar zdegradowany, w przypadku występowania na nim co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw, lub
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

W Grajewie, podobnie jak w przypadku problemów społecznych, przeanalizowano szereg problemów z ww. sfer. Zdecydowano się na wybór minimum jednego wskaźnika opisującego zjawiska w poszczególnych sferach. W przypadku sfery gospodarczej zdecydowano się zmierzyć potencjał indywidualnej przedsiębiorczości. Problem ten współwystępuje bowiem w mieście ze zjawiskiem bezrobocia.

W sferze środowiskowej przeanalizowano dwa negatywne zjawiska. Mieszkańcy Grajewa ze względu na przebieg przez centrum miasta dwóch dróg krajowych o dużym natężeniu ruchu, w tym pojazdów wysokotonazowych, są w szczególny sposób narażeni na ponadnormatywny poziom hałasu, co potwierdzają dane GDDKiA. Ponadto wg. danych UM Grajewo, w mieście zdiagnozowano występowanie obiektów budowlanych z pokryciem dachowym z azbestu. W 2015 roku było to 272 obiektów, co wskazuje na znaczną skalę tego zjawiska.

Problemem przestrzeni miejskiej Grajewa jest zły stan lub brak infrastruktury technicznej. Dotyczy on zarówno sieci ciepłowniczej oraz kanalizacyjnej. Brak sieci ciepłowniczej i kanalizacyjnej wpływa negatywnie na ocenę jakości życia w mieście oraz powoduje negatywne zjawiska środowiskowe, w szczególności zanieczyszczenie powietrza w sezonie grzewczym.

Problemem istotnej wagi w mieście jest również stan zasobów komunalnych oraz niedostatek mieszkań komunalnych. Trudna sytuacja materialna wielu rodzin w Grajewie powoduje, że na mieszkania komunalne jest szczególny popyt. Niestety stan obiektów budowlanych w dużej liczbie jest zły lub niedostateczny. Są to często obiekty budowane przed 1945 rokiem, niewyposażone w system kanalizacji oraz bez dostępu do sieci ciepłowniczej.

TABELA 3. WSKAŹNIKI STREFY POZASPOŁECZNEJ WYKORZYSTANE W PROCESIE WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Wskaźniki sfery społecznej wykorzystane do wskazania stanów kryzysowych w sferach poza społecznych	Źródło danych	Problem mierzony przez wskaźnik
SFERA GOSPODARCZA		
7. Podmioty gospodarcze prowadzone przez osoby fizyczne w 2015 roku na 100 mieszkańców.	CEDiG	Niska aktywność gospodarcza
SFERA ŚRODOWISKOWA		
8. Odsetek mieszkańców mieszkających na obszarze przekroczenia norm hałasu.	GDDKiA	Imisja hałasu drogowego.
9. Liczba obiektów z pokryciem azbestowym w 2015 roku na 100 mieszkańców.		Występowanie pokryć azbestowych
SFERA FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNA		
10. Odsetek mieszkańców bez dostępu do sieci ciepłowniczej.	UM Grajewo	Niewystarczające wyposażenia w infrastrukturę techniczną lub jej zły stan techniczny – brak dostępu do sieci ciepłowniczej
11. Odsetek mieszkańców, których dotyczy problem złego stanu infrastruktury kanalizacyjnej lub jej braku.	UM Grajewo	Niewystarczające wyposażenia w infrastrukturę techniczną lub jej zły stan techniczny – brak dostępu do sieci kanalizacyjnej
SFERA TECHNICZNA		
12. Liczba budynków komunalnych o złym stanie na 100 mieszkańców.	UM Grajewo	Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym

KROK 3. WYTYCZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Wskazując obszar zdegradowany w Grajewie poszukiwano przestrzeni koncentracji problemów społecznych, na których współwystępują problemy pozaspołeczne, np. gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne.

3. Diagnoza zjawisk społecznych

1. Obciążenie demograficzne.

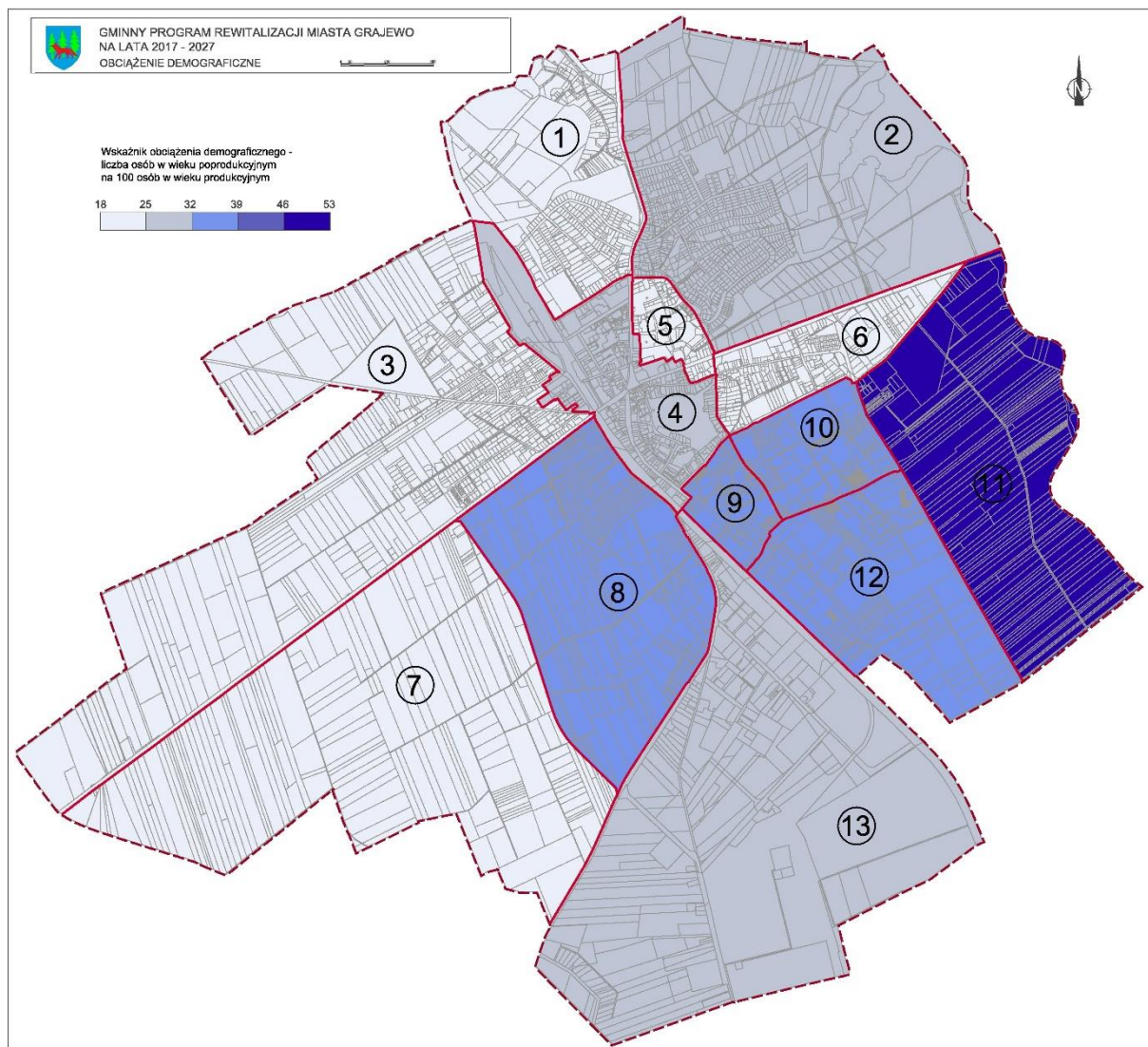
Wskaźnik obciążenia demograficznego, mierzony poprzez liczbę osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym, najwyższe wartości osiągnął w jednostce nr 12 (52,63). Ponadto wartość średnią dla gminy (30,12) przekroczyły dane dla jednostki 2 (31,38), 4 (32,14), 8 (35,68), 9 (34,33), 10 (35,36), 12 (33,14). Koncentracja zjawiska obciążenia demograficznego widoczna jest w centralnej części miasta, w szczególności w przestrzeni osiedli z wielkiej płyty (jednostki 9, 10).

TABELA 4. LICZBA OSÓB W WIEKU POPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM

Jednostka przestrzenna	Liczba mieszkańców	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
Miasto Grajewo	21497	30,12
1	1084	23,85
2	2211	31,38
3	1268	23,96
4	3838	32,14
5	1879	19,67
6	1700	22,40
7	29	22,22
8	1153	35,68
9	2185	34,33
10	3740	35,36
11	36	52,63
12	2191	33,14
13	183	26,23

ŹRÓDŁO: OPRAWOWANIE WŁASNE

RYSUNEK 2. LICZBA OSÓB W WIEKU POPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

2. Bezrobocie.

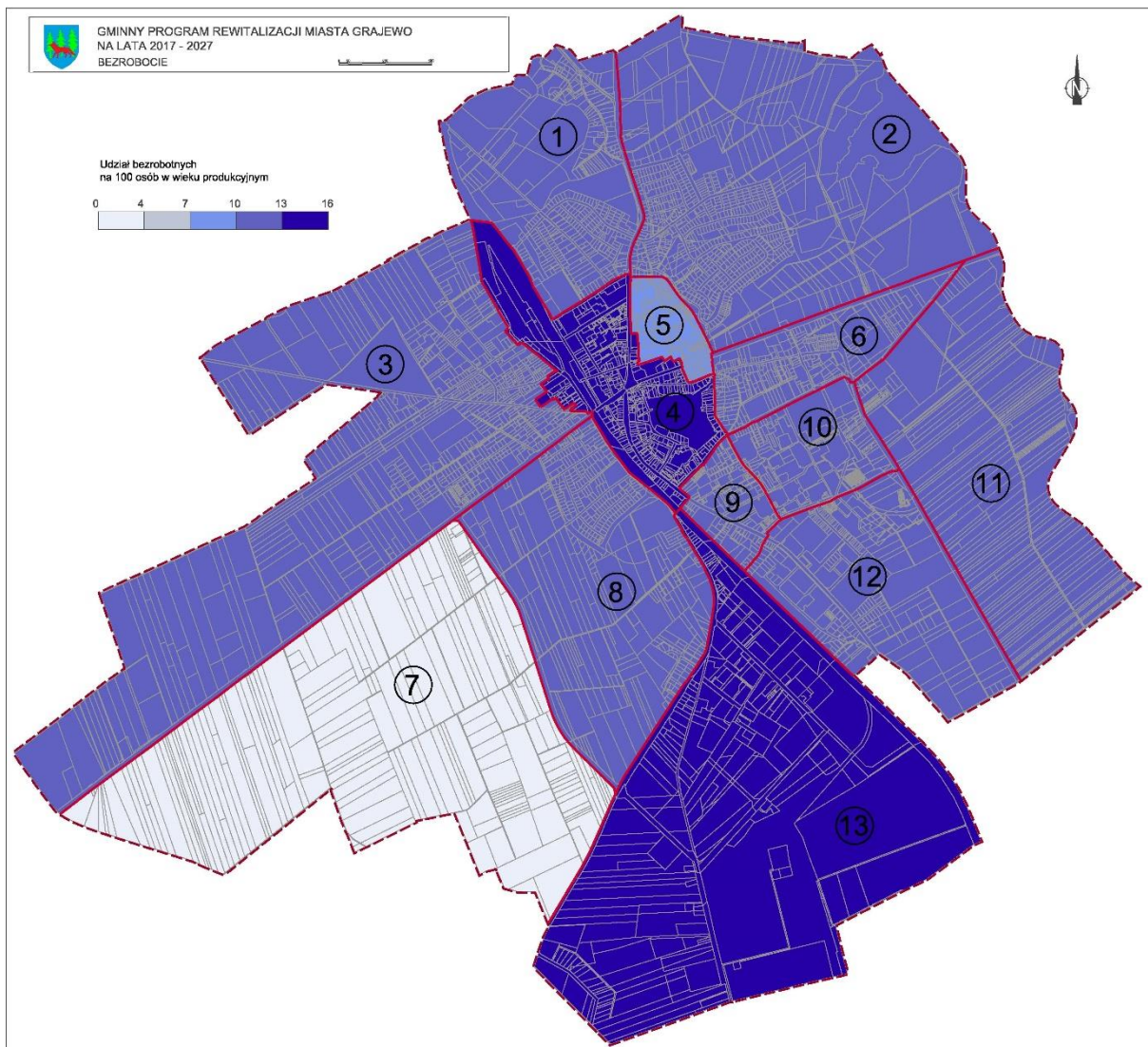
Bezrobocie, mierzone liczbą osób bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym najwyższe wartości osiągnęło w jednostce nr 4 (15,78). Ponadto wartość średnią dla gminy (11,74) przekroczyły dane dla jednostki 1 (11,99), 2 (12,07), 6 (12,36), 13 (15,57). W przypadku rozkładu zjawiska bezrobocia widoczna była jego wyraźna koncentracja w jednostce nr 4 ze względu na skalę tego zjawiska (uwzględniając liczbę mieszkańców jednostki przestrzennej).

TABELA 5. LICZBA OSÓB W WIEKU POPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM

Jednostka przestrzenna	Liczba mieszkańców	Udział bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym
Miasto Grajewo	21497	11,74
1	1084	11,99
2	2211	12,07
3	1268	10,88
4	3838	15,78
5	1879	8,96
6	1700	12,36
7	29	0,00
8	1153	11,37
9	2185	10,15
10	3740	10,35
11	36	10,53
12	2191	10,87
13	183	15,57

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

RYСУNEK 3. UDZIAŁ BEZROBOTNYCH NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

3. Ubóstwo.

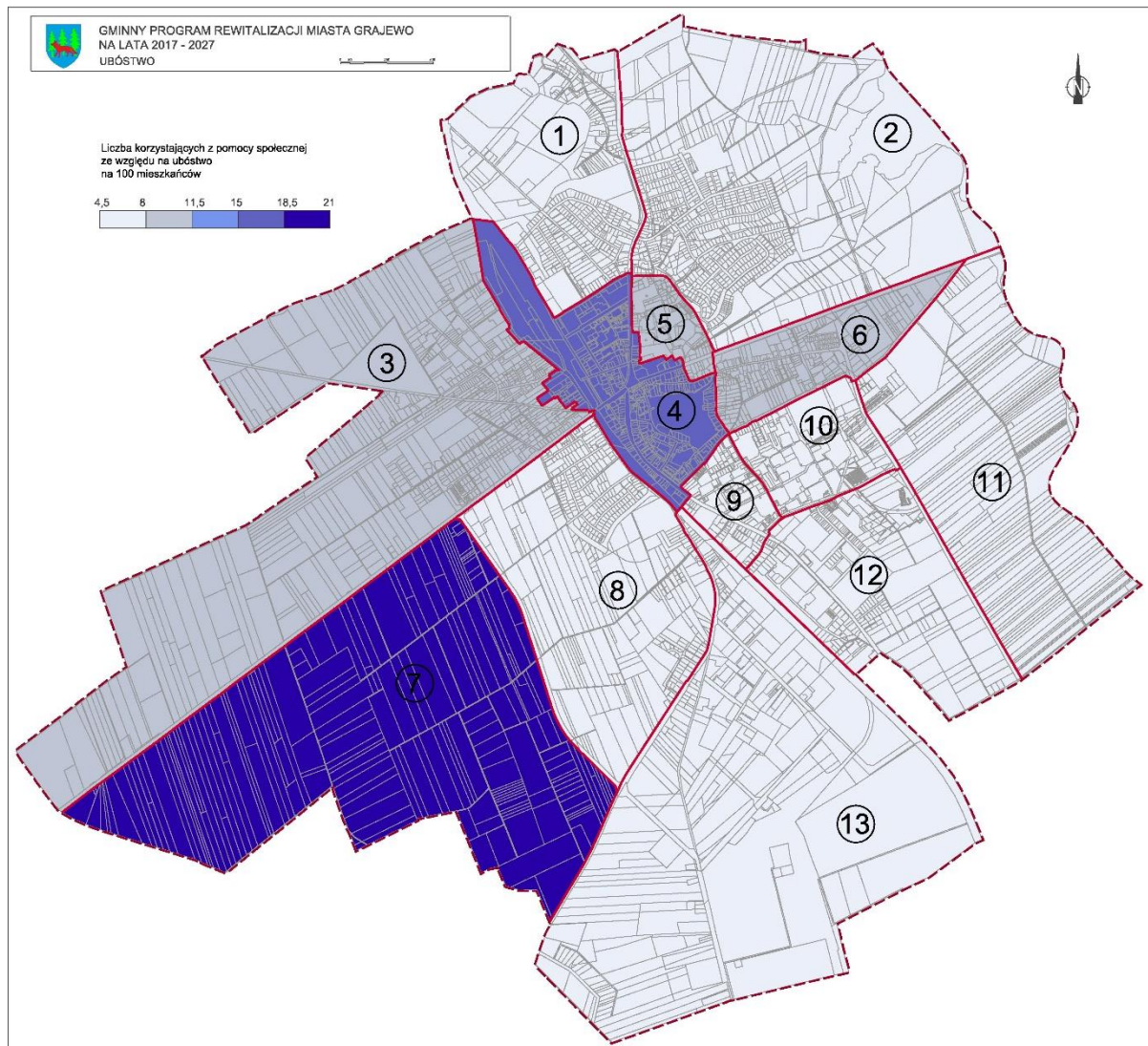
Ubóstwo, mierzone liczbą osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo na 100 mieszkańców, najwyższe wartości osiągnęło w jednostce nr 7 (20,69) oraz 4 (18,21). Ponadto wartość średnią dla gminy (8,85) przekroczyły dane dla jednostki 3 (10,65), 6 (10,53). W przypadku rozkładu zjawiska ubóstwa widoczna jest jego wyraźna koncentracja w jednostce nr 4 ze względu na skalę tego zjawiska (uwzględniając liczbę mieszkańców jednostki przestrzennej), jak również natężenie.

TABELA 6. LICZBA KORZYSTAJĄCY Z POMOCY SPOŁECZNEJ ZE WZGLĘDU NA UBÓSTWO NA 100 MIESZKAŃCÓW

Jednostka przestrzenna	Liczba mieszkańców	Liczba korzystający z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo na 100 mieszkańców
Miasto Grajewo	21497	8,85
1	1084	4,89
2	2211	7,37
3	1268	10,65
4	3838	18,21
5	1879	8,25
6	1700	10,53
7	29	20,69
8	1153	5,72
9	2185	6,09
10	3740	5,35
11	36	5,56
12	2191	4,61
13	183	6,01

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

RYСУNEK 4. LICZBA KORZYSTAJĄCY Z POMOCY SPOŁECZNEJ ZE WZGLĘDU NA UBÓSTWO NA 100 MIESZKAŃCÓW

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

4. Alkoholizm.

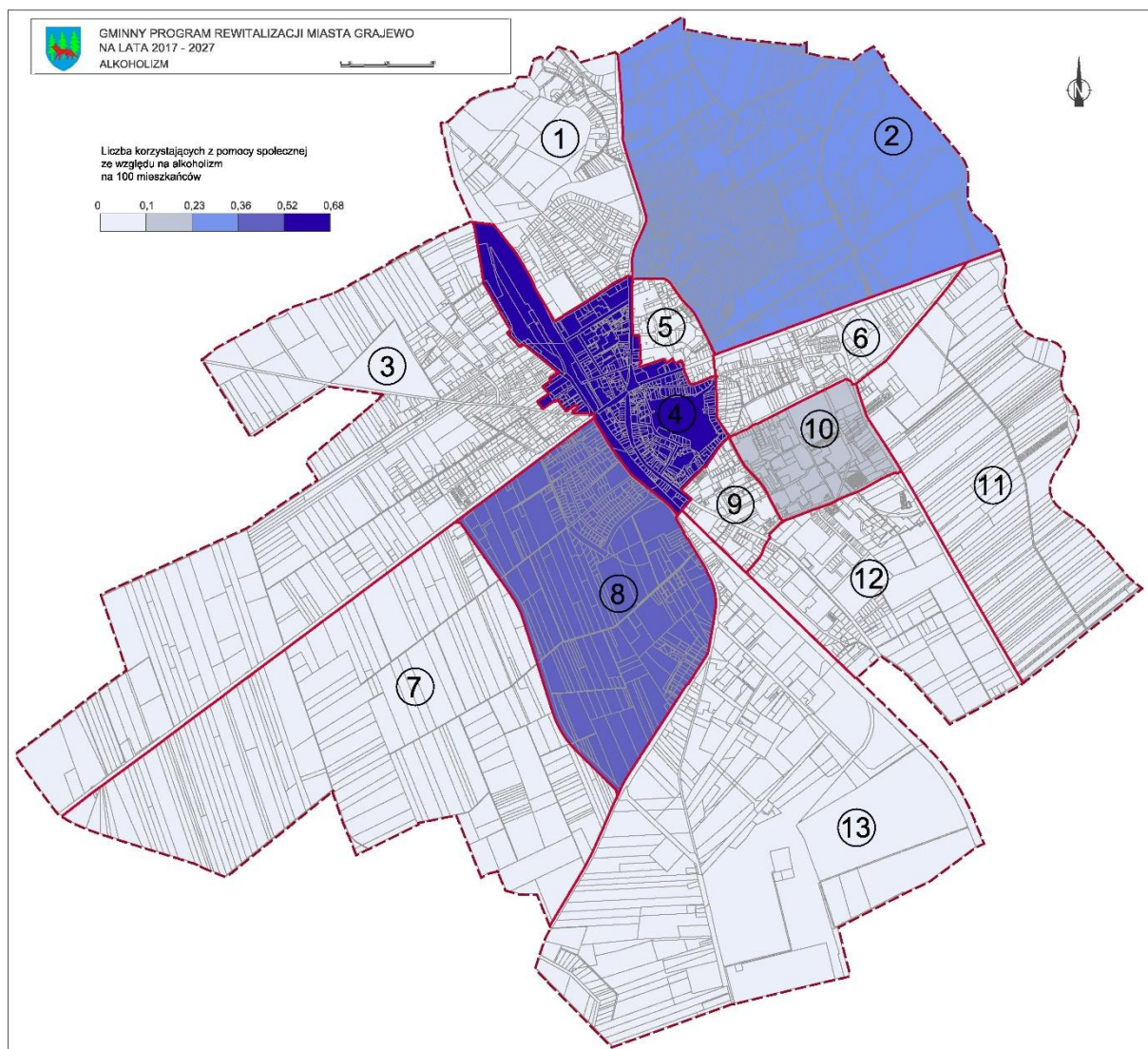
Alkoholizm, mierzony liczbą osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na alkoholizm na 100 mieszkańców, najwyższe wartości osiągnął w jednostce nr 4 (0,68). Ponadto wartość średnią dla gminy (0,22) przekroczyły dane dla jednostki 2 (0,27), 8 (0,52). W przypadku rozkładu zjawiska alkoholizmu widoczna jest jego wyraźna koncentracja w jednostce nr 4 oraz 8, m. in. ze względu na skalę tego zjawiska (uwzględniając liczbę mieszkańców jednostki przestrzennej) oraz wysokie na tle miasta natężenie (wartość dwukrotnie przekraczająca średnią gminną).

TABELA 7. LICZBA KORZYSTAJĄCY Z POMOCY SPOŁECZNEJ ZE WZGLĘDU NA ALKOHOLIZM NA 100 MIESZKAŃCÓW

Jednostka przestrzenna	Liczba mieszkańców	Liczba korzystających z pomocy społecznej ze względu na alkoholizm na 100 mieszkańców
Miasto Grajewo	21497	0,22
1	1084	0,00
2	2211	0,27
3	1268	0,00
4	3838	0,68
5	1879	0,05
6	1700	0,06
7	29	0,00
8	1153	0,52
9	2185	0,09
10	3740	0,11
11	36	0,00
12	2191	0,09
13	183	0,00

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

RYSUNEK 5. LICZBA KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ ZE WZGLĘDU NA ALKOHOLOWIZM NA 100 MIESZKAŃCÓW

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

5. Przemoc w rodzinie.

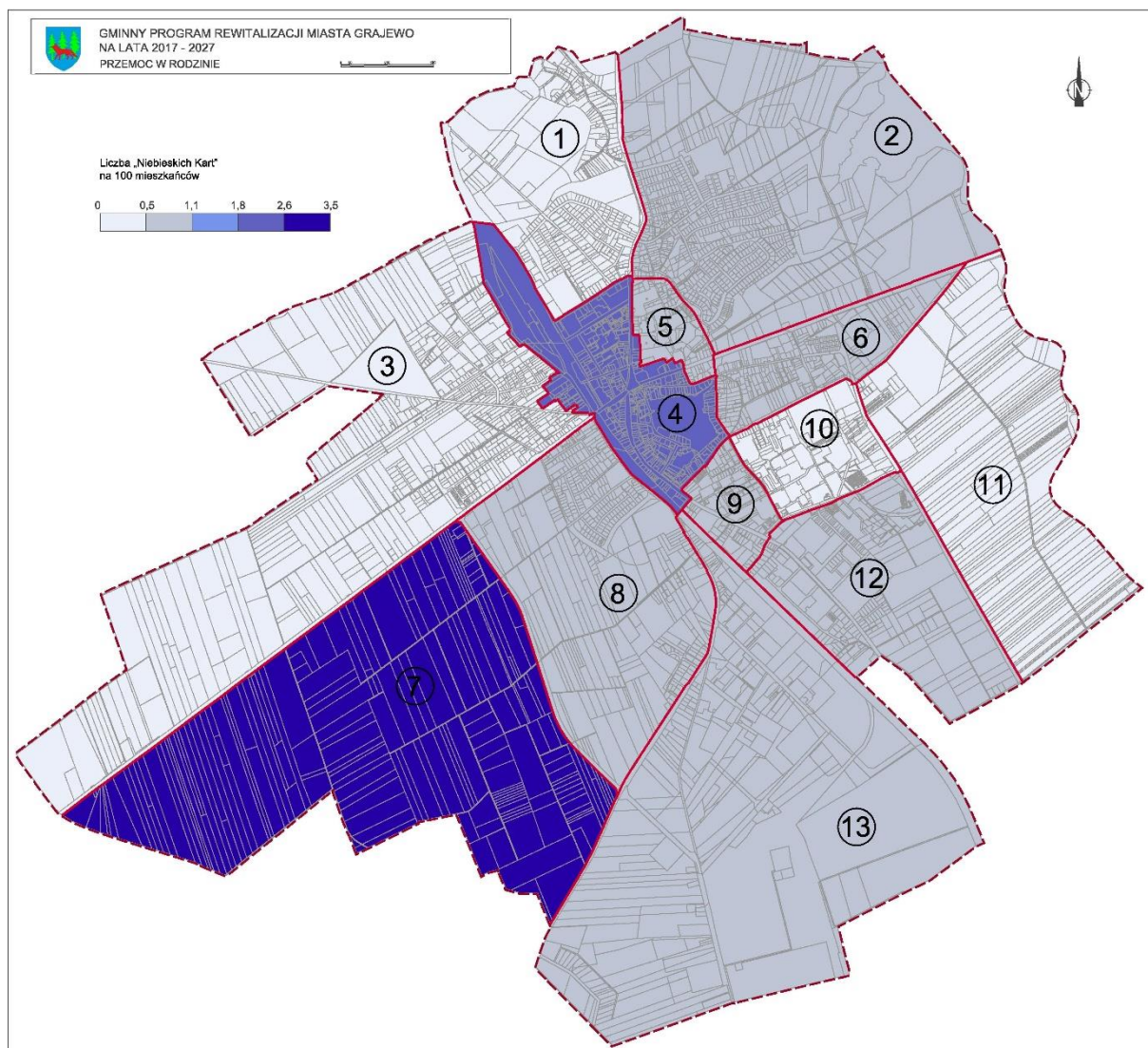
Przemoc w rodzinie, mierzona liczbą „Niebieskich Kart” na 100 mieszkańców, najwyższe wartości osiągnęła w jednostce nr 7 (3,45). Ponadto wartość średnią dla gminy (0,67) przekroczyły dane dla jednostki 4 (1,12), 5 (0,85), 6 (0,82). W przypadku rozkładu zjawiska przemocy w rodzinie widoczna jest jego koncentracja w jednostce nr 4 ze względu na skalę tego zjawiska (uwzględniając liczbę mieszkańców jednostki przestrzennej) oraz wysokie na tle miasta natężenie (wartość prawie dwukrotnie przekraczająca średnią gminną).

TABELA 8. LICZBA „NIEBIESKICH KART” NA 100 MIESZKAŃCÓW

Jednostka przestrzenna	Liczba mieszkańców	Liczba „Niebieskich Kart” na 100 mieszkańców
Miasto Grajewo	21497	0,67
1	1084	0,37
2	2211	0,54
3	1268	0,47
4	3838	1,12
5	1879	0,85
6	1700	0,82
7	29	3,45
8	1153	0,52
9	2185	0,50
10	3740	0,45
11	36	0,00
12	2191	0,55
13	183	0,55

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

RYSUNEK 6. LICZBA „NIEBIESKICH KART” NA 100 MIESZKAŃCÓW

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

6. Przestępczość.

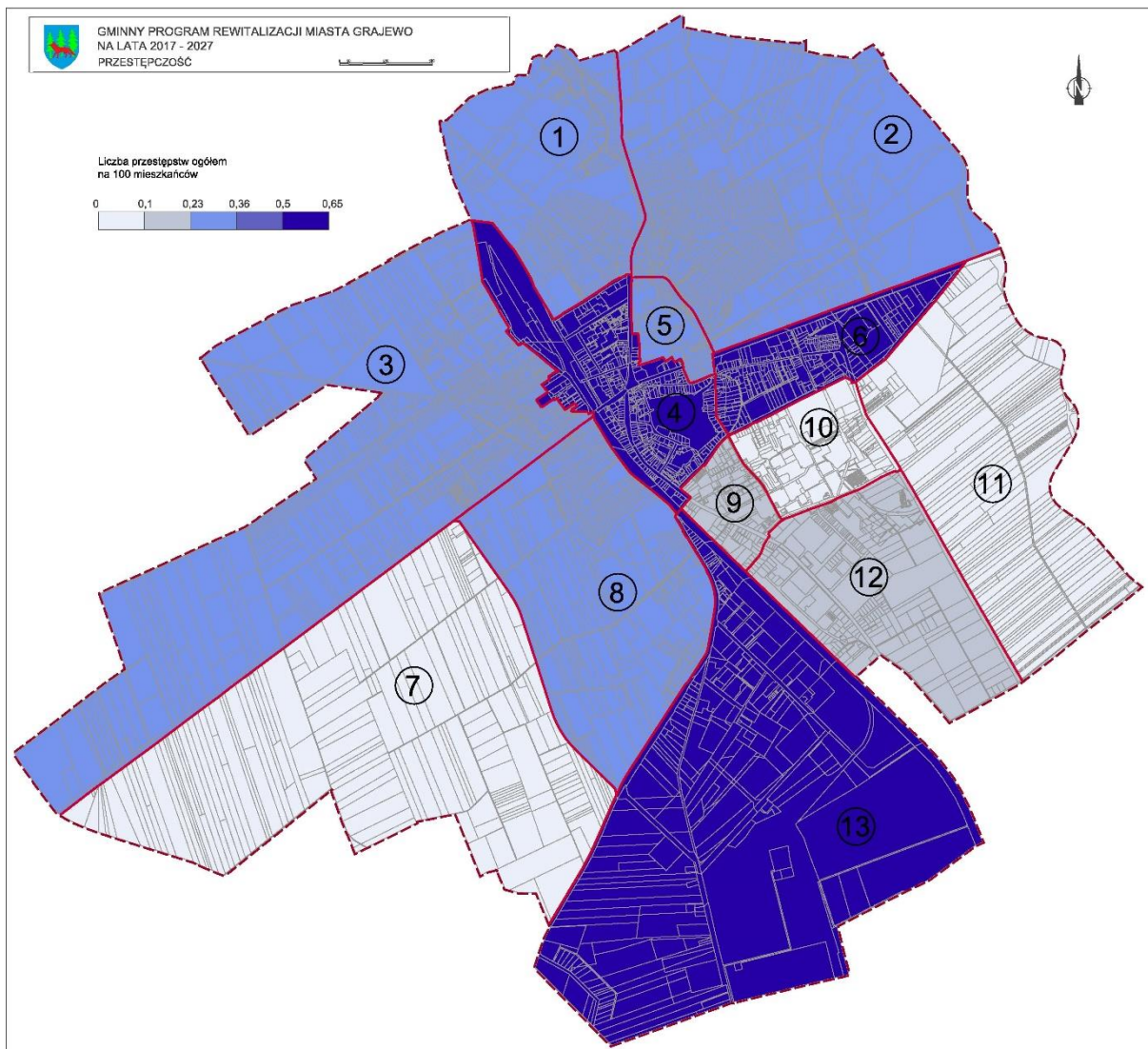
Przestępczość, mierzona liczbą przestępstw ogółem na 100 mieszkańców, najwyższe wartości osiągnęła w jednostce nr 4 (0,63). Ponadto wartość średnią dla gminy (0,33) przekroczyły dane dla jednostki 5 (0,37), 6 (0,53), 13 (0,55). W przypadku rozkładu zjawiska przestępczości widoczna jest jego koncentracja w jednostce nr 4 i 6 ze względu na skalę tego zjawiska (uwzględniając liczbę mieszkańców jednostki przestrzennej) oraz wysokie na tle miasta natężenie (wartość prawie dwukrotnie przekraczająca średnią gminną).

TABELA 9. LICZBA PRZESTĘPSTW OGÓŁEM NA 100 MIESZKAŃCÓW

Jednostka przestrzenna	Liczba mieszkańców	Liczba przestępstw ogółem na 100 mieszkańców
Miasto Grajewo	21497	0,33
1	1084	0,28
2	2211	0,27
3	1268	0,32
4	3838	0,63
5	1879	0,37
6	1700	0,53
7	29	0,00
8	1153	0,35
9	2185	0,18
10	3740	0,08
11	36	0,00
12	2191	0,23
13	183	0,55

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

RYSUNEK 7. LICZBA PRZESTĘPSTW OGÓŁEM NA 100 MIESZKAŃCÓW

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

Koncentracja problemów społecznych

Po przeanalizowaniu wybranych wskaźników opisujących problemy społeczne w Grajewie można wskazać miejsca koncentracji negatywnych zjawisk społecznych.

Zaletą standaryzacji, która polegała na sprowadzeniu różnych danych opisujących wybrane zjawiska do wspólnego mianownika, w tym przypadku do wartości liczbowej w przedziale od 0 do 1 – była możliwość porównywania poszczególnych zjawisk ze sobą. Istotne w przypadku wyboru metody delimitacji w przedmiotowej analizie było również zawężenie się do problemów, które charakteryzuje znaczna skala.

Te problemy to: obciążenie demograficzne, bezrobocie, ubóstwo, alkoholizm, przemoc w rodzinie oraz przestępczość.

Aby ustalić koncentrację negatywnych zjawisk społecznych w Grajewie poszczególne wartości wystandaryzowane opisujące koncentrację poszczególnych problemów dodano do siebie. Otrzymano w ten sposób **syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany**.

Najwyższą wartość syntetycznego wskaźnika wystandaryzowanego opisującego koncentrację negatywnych zjawisk społecznych uzyskano dla jednostki przestrzennej nr 4. Zdecydowały o tym najwyższe wartości wystandaryzowane dla zjawisk bezrobocia, ubóstwa, alkoholizmu, przemocy w rodzinie, przestępczości. Rozkład wartości syntetycznego wskaźnika wystandaryzowanego wskazuje na bardzo wyraźną koncentrację negatywnych zjawisk społecznych w jednostce przestrzennej nr 4.

Taki obszar w Grajewie zamieszkały był wg danych UM w Grajewie w 2015 roku łącznie przez 3838 osób, co stanowiło 17,85% mieszkańców gminy.

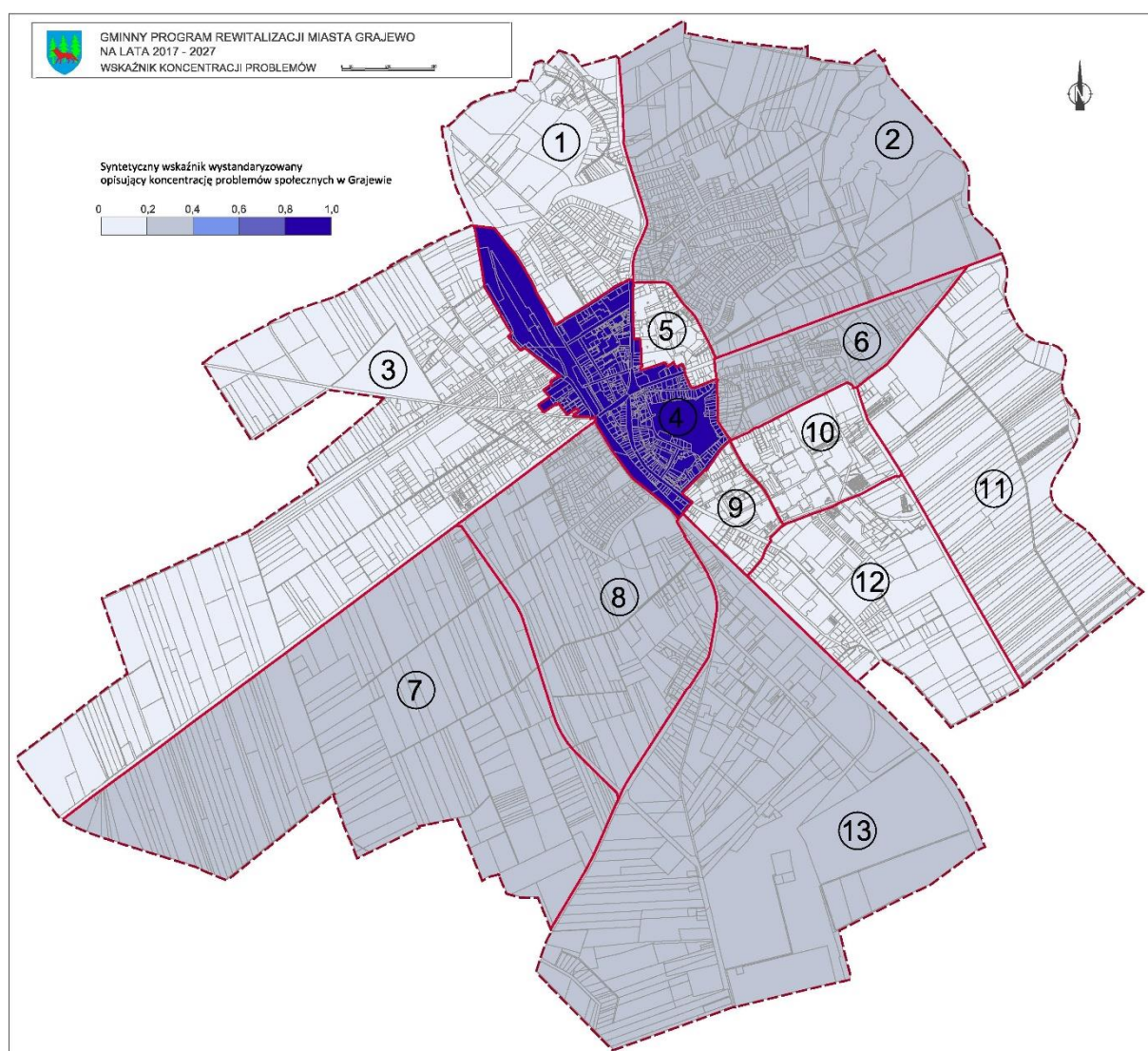
TABELA 10. WARTOŚCI WYSTANDARYZOWANE OPISUJĄCE POSZCZEGÓLNE ZJAWISKA KRYZYSOWE W SFERZE SPOŁECZNEJ ORAZ SYNTETYCZNY WSKAŹNIK WYSTANDARYZOWANY

Jednostka przestrzenna	Liczba mieszkańców	1. Obciążenie demograficzne	2. Bezrobocie	3. Ubóstwo	4. Alkoholizm	5. Przemoc w rodzinie	6. Przestępczość	7. Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany
4	3838	0,78	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
8	1153	1,00	0,35	0,08	0,76	0,20	0,49	0,38
6	1700	0,17	0,5	0,44	0,09	0,60	0,82	0,33
13	183	0,41	0,97	0,10	0,00	0,24	0,85	0,32
2	2211	0,73	0,46	0,20	0,40	0,23	0,35	0,27

7	29	0,16	0,00	1,00	0,00	1,00	0,00	0,23
12	2191	0,84	0,28	0,00	0,13	0,24	0,27	0,14
9	2185	0,92	0,17	0,11	0,13	0,17	0,18	0,13
3	1268	0,27	0,28	0,44	0,00	0,13	0,44	0,10
5	1879	0,00	0,00	0,27	0,07	0,64	0,53	0,09
10	3740	0,98	0,2	0,05	0,16	0,11	0,00	0,09
11	36	1,00	0,23	0,07	0,00	0,00	0,00	0,05
1	1084	0,26	0,44	0,02	0,00	0,00	0,36	0,00

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

RYSUNEK 8. SYNTETYCZNY WSKAŹNIK WYSTANDARYZOWANY WSKAZUJĄCY NA KONCENTRACJĘ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GRAJEWIE

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

4. Diagnoza zjawisk w sferze gospodarczej

7. Niska aktywność gospodarcza.

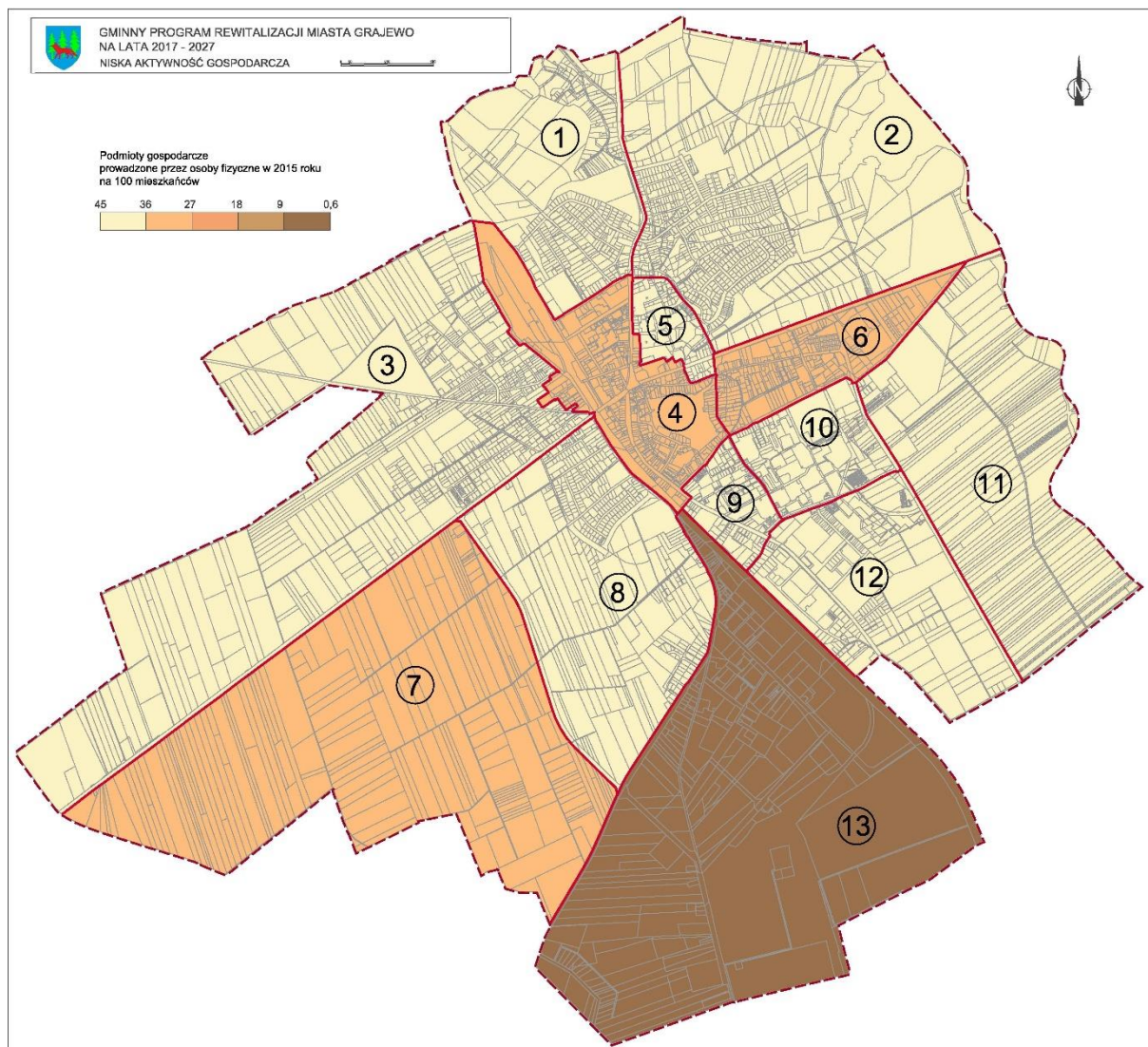
Niska aktywność gospodarcza, mierzona liczbą podmiotów gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne w 2015 roku na 100 mieszkańców, najniższe wartości osiągnęła w jednostce nr 5 (0,89). Ponadto wartości średniej dla gminy (5,23) nie przekroczyły dane dla jednostki 1 (4,89), 2 (3,71), 3 (4,5), 10 (2,86), 12 (4,84). W przypadku rozkładu zjawiska niskiej aktywności gospodarczej widoczna jest jego koncentracja w jednostce nr 5 i 10 ze względu na skalę tego zjawiska (uwzględniając liczbę mieszkańców jednostki przestrzennej) oraz niskie na tle miasta natężenie (wartość ponad dwukrotnie poniżej średniej gminnej).

TABELA 11. PODMIOTY GOSPODARCZE PROWADZONE PRZEZ OSOBY FIZYCZNE W 2015 ROKU NA 100 MIESZKAŃCÓW.

Jednostka przestrzenna	Liczba mieszkańców	Podmioty gospodarcze prowadzone przez osoby fizyczne w 2015 roku na 100 mieszkańców
Miasto Grajewo	21497	5,23
1	1084	4,89
2	2211	3,71
3	1268	4,5
4	3838	6,12
5	1879	0,69
6	1700	11,88
7	29	13,79
8	1153	5,38
9	2185	5,49
10	3740	2,86
11	36	5,56
12	2191	4,84
13	183	44,81

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

RYSUNEK 9. PODMIOTY GOSPODARCZE PROWADZONE PRZEZ OSOBY FIZYCZNE W 2015 ROKU NA 100 MIESZKAŃCÓW

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

5. Diagnoza zjawisk w sferze środowiskowej

8. Emisja hałasu drogowego.

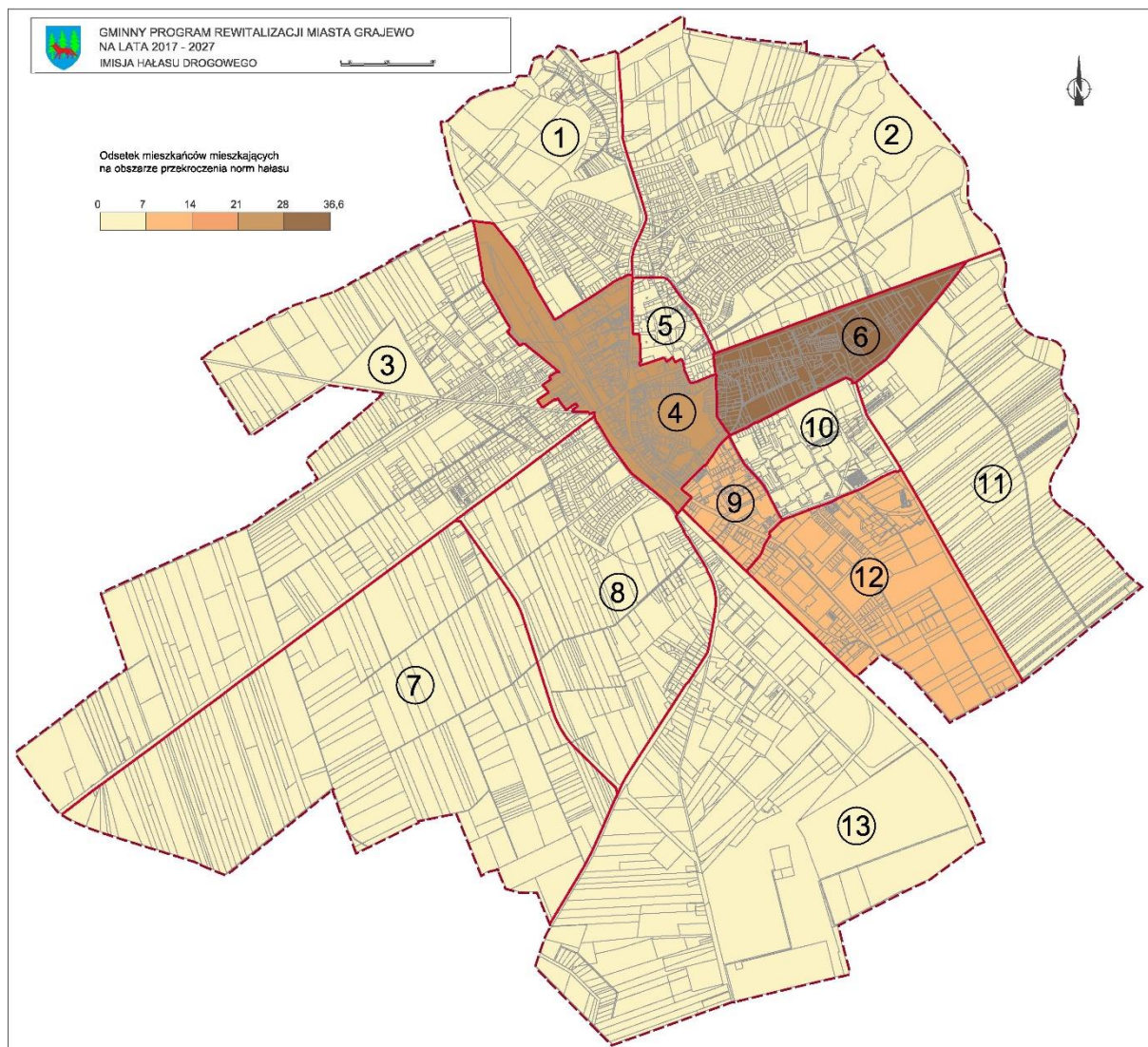
Problem emisji hałasu drogowego przedstawiony został za pomocą odsetka mieszkańców mieszkających na obszarze przekroczenia norm hałasu. Centrum miasta Grajewa jest szczególnie narażone na przekroczenia w zakresie emisji hałasu, którego głównym źródłem jest hałas drogowy. W centralnej części miasta krzyżują się dwie drogi krajowe nr 61 i nr 65 odpowiedzialne za główny tranzyt w tej części województwa podlaskiego. W skali miasta odsetek mieszkańców, których dotyczy problem ponadnormatywnego poziomu hałasu (dane GDDKiA) dotyczył 10,33% mieszkańców. Najwyższe wartości wskaźnika odsetka mieszkańców mieszkających na obszarze przekroczenia norm hałasu odnotowano w jednostce nr 6 (36,53%). Ponadto wartość średnią dla gminy (10,33%) przekroczone w jednostkach nr 4 (23,19%), 9 (13,27%), 12 (12,32%).

TABELA 12. ODSETEK MIESZKAŃCÓW MIESZKAJĄCYCH NA OBSZARZE PRZEKROCZENIA NORM HAŁASU

Jednostka przestrzenna	Liczba mieszkańców	Odsetek mieszkańców mieszkających na obszarze przekroczenia norm hałasu (%)
Miasto Grajewo	21497	10,33
1	1084	3,6
2	2211	3,08
3	1268	0
4	3838	23,19
5	1879	2,29
6	1700	36,53
7	29	0
8	1153	0
9	2185	13,27
10	3740	0
11	36	0
12	2191	12,32
13	183	0

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

RYSUNEK 10. ODSETEK MIESZKAŃCÓW MIESZKAJĄCYCH NA OBSZARZE PRZEKROCZENIA NORM HAŁASU

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

9. Występowanie pokryć azbestowych.

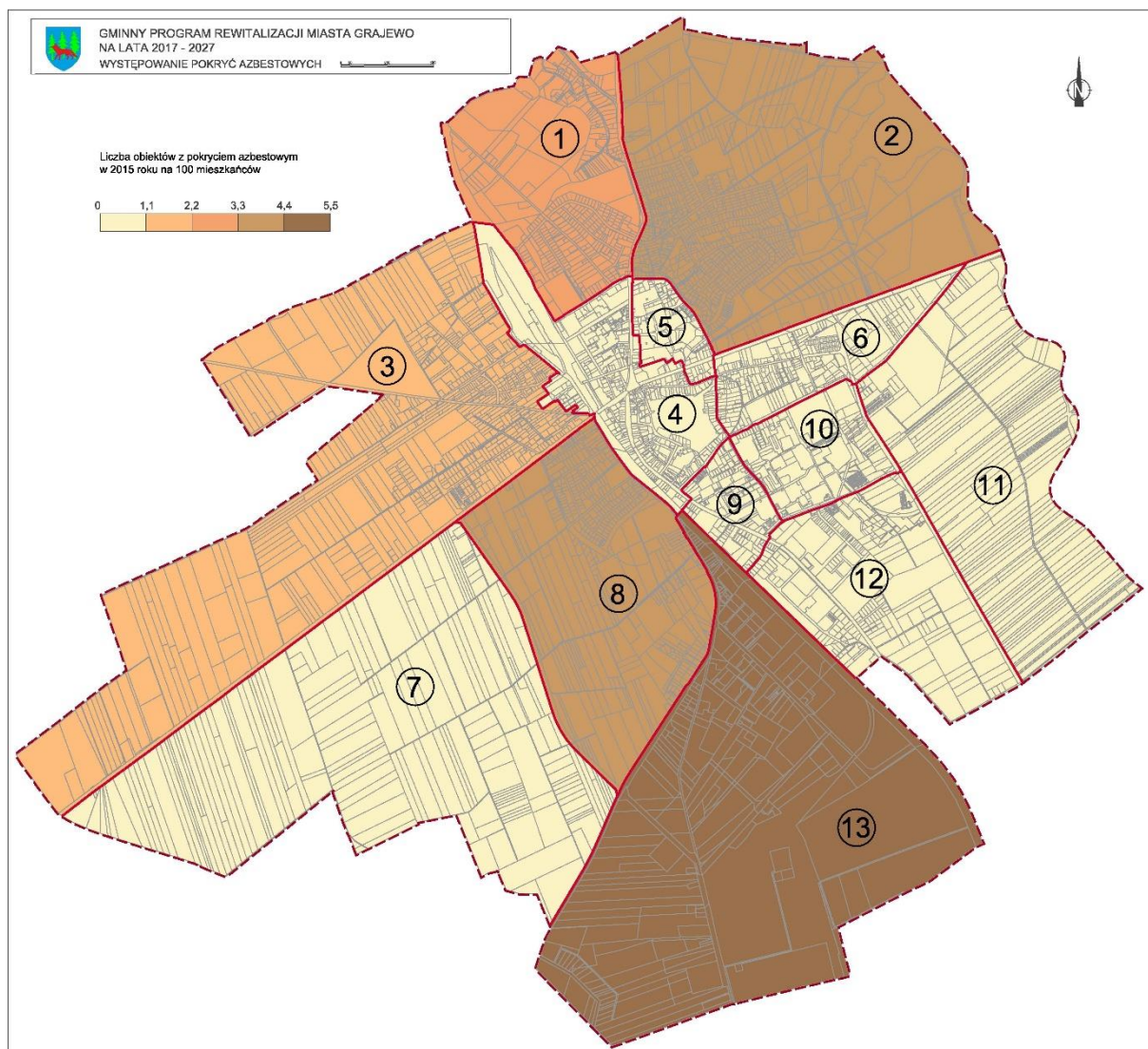
W Grajewie zdiagnozowano występowanie materiałów zawierających azbest. Wg danych UM Grajewo, wg stanu z 2015 roku, w gminie znajdowały się 272 obiekty budowlane pokryte azbestem. Obecność materiałów zawierających azbest związana jest z technologią budowy obiektów budowlanych, stosowaną powszechnie od lat 70-tych do 90-tych XX wieku. Od 1997 roku używanie azbestu jest zakazane. Problem występowania pokryć azbestowych, mierzony liczbą obiektów z pokryciem azbestowym na 100 mieszkańców, najwyższe wartości osiągnął w jednostce nr 13 (5,46). Ponadto wartość średnią dla gminy (1,27) przekroczyły dane dla jednostki nr 1 (3,04), 2 (4,34), 3 (2,13), 8 (4,08). W przypadku rozkładu zjawiska występowania pokryć azbestowych szczególną skalę problemu stwierdzono w jednostce nr 2 ze względu na skalę tego zjawiska (uwzględniając liczbę mieszkańców jednostki przestrzennej) oraz wysokie na tle miasta jego natężenie (wartość ponad trzykrotnie powyżej średniej gminnej).

TABELA 13. LICZBA OBIEKTÓW Z POKRYCIEM AZBESTOWYM W 2015 ROKU NA 100 MIESZKAŃCÓW

Jednostka przestrzenna	Liczba mieszkańców	Liczba obiektów z pokryciem azbestowym w 2015 roku na 100 mieszkańców
Miasto Grajewo	21497	1,27
1	1084	3,04
2	2211	4,34
3	1268	2,13
4	3838	0,63
5	1879	0,16
6	1700	0,94
7	29	0,00
8	1153	4,08
9	2185	0,55
10	3740	0,03
11	36	0,00
12	2191	0,14
13	183	5,46

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

RYСУNEK 11. LICZBA OBIEKTÓW Z POKRYCIEM AZBESTOWYM W 2015 ROKU NA 100 MIESZKAŃCÓW

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

6. Diagnoza zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

10. Brak dostępu do sieci ciepłowniczej

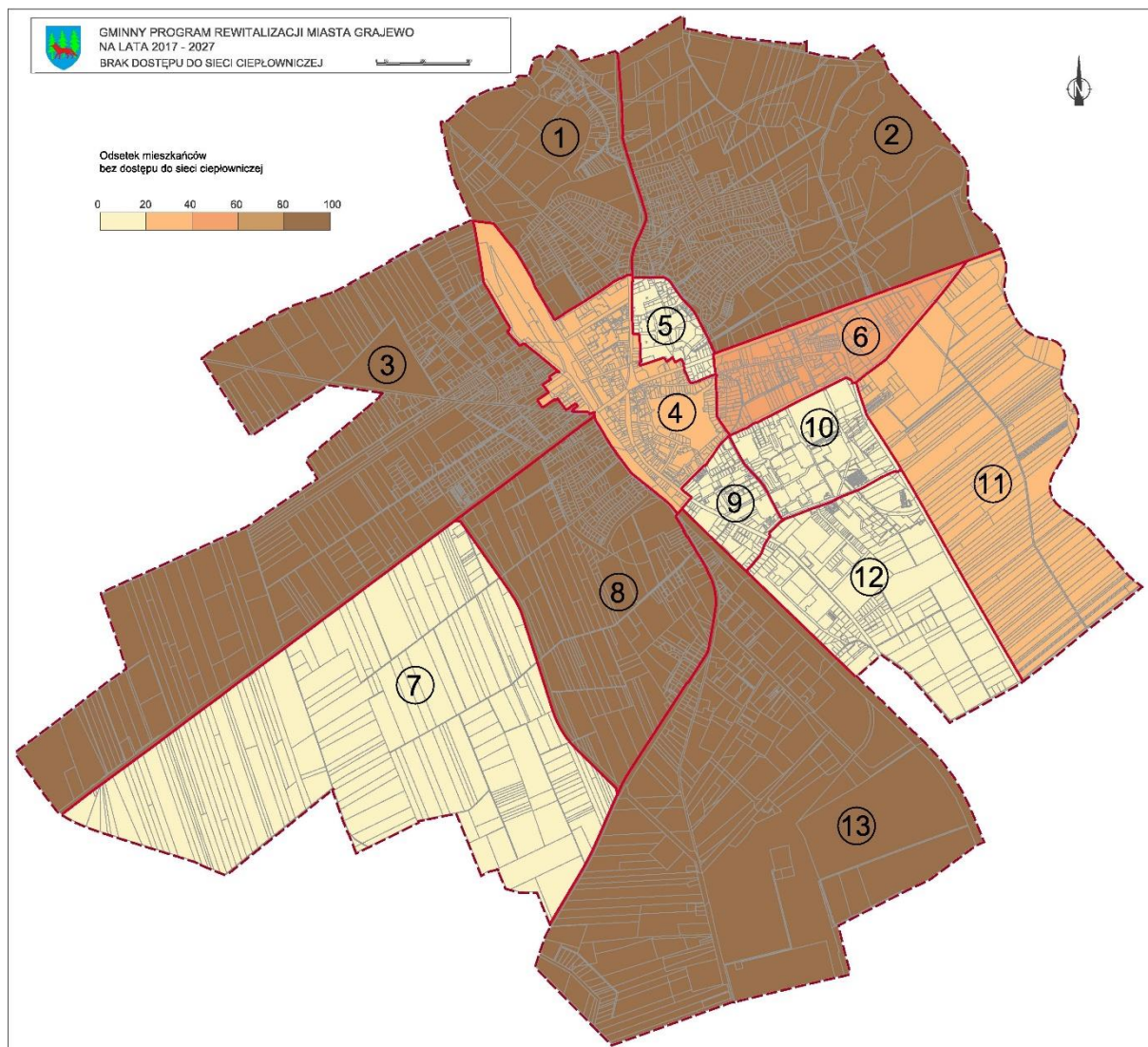
W Grajewie zdiagnozowano występowanie przestrzeni miasta, które pozbawione są dostępu do sieci ciepłowniczej. Ogółem w skali miasta wg danych UM Grajewo w 2015 roku 38,31% mieszkańców pozbawionych było dostępu do sieci ciepłowniczej. Największy odsetek mieszkańców bez dostępu do sieci ciepłowniczej dotyczył jednostki nr 1, 2 oraz 13 (100%). Ponadto wartość średnią dla gminy (38,31) przekroczyły dane dla jednostki nr 3 (91,48%), 6 (55,24%), 8 (90,37%).

TABELA 14. ODSETEK MIESZKAŃCÓW BEZ DOSTĘPU DO SIECI CIEPŁOWNICZEJ

Jednostka przestrzenna	Liczba mieszkańców	Odsetek mieszkańców bez dostępu do sieci ciepłowniczej (%)
Miasto Grajewo	21497	38,31
1	1084	100
2	2211	100
3	1268	91,48
4	3838	25,48
5	1879	7,40
6	1700	55,24
7	29	0,00
8	1153	90,37
9	2185	13,82
10	3740	0,00
11	36	27,78
12	2191	8,53
13	183	100

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

RYSUNEK 12. ODSETEK MIESZKAŃCÓW BEZ DOSTĘPU DO SIECI CIEPŁOWNICZEJ

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

11. Brak dostępu do sieci kanalizacyjnej.

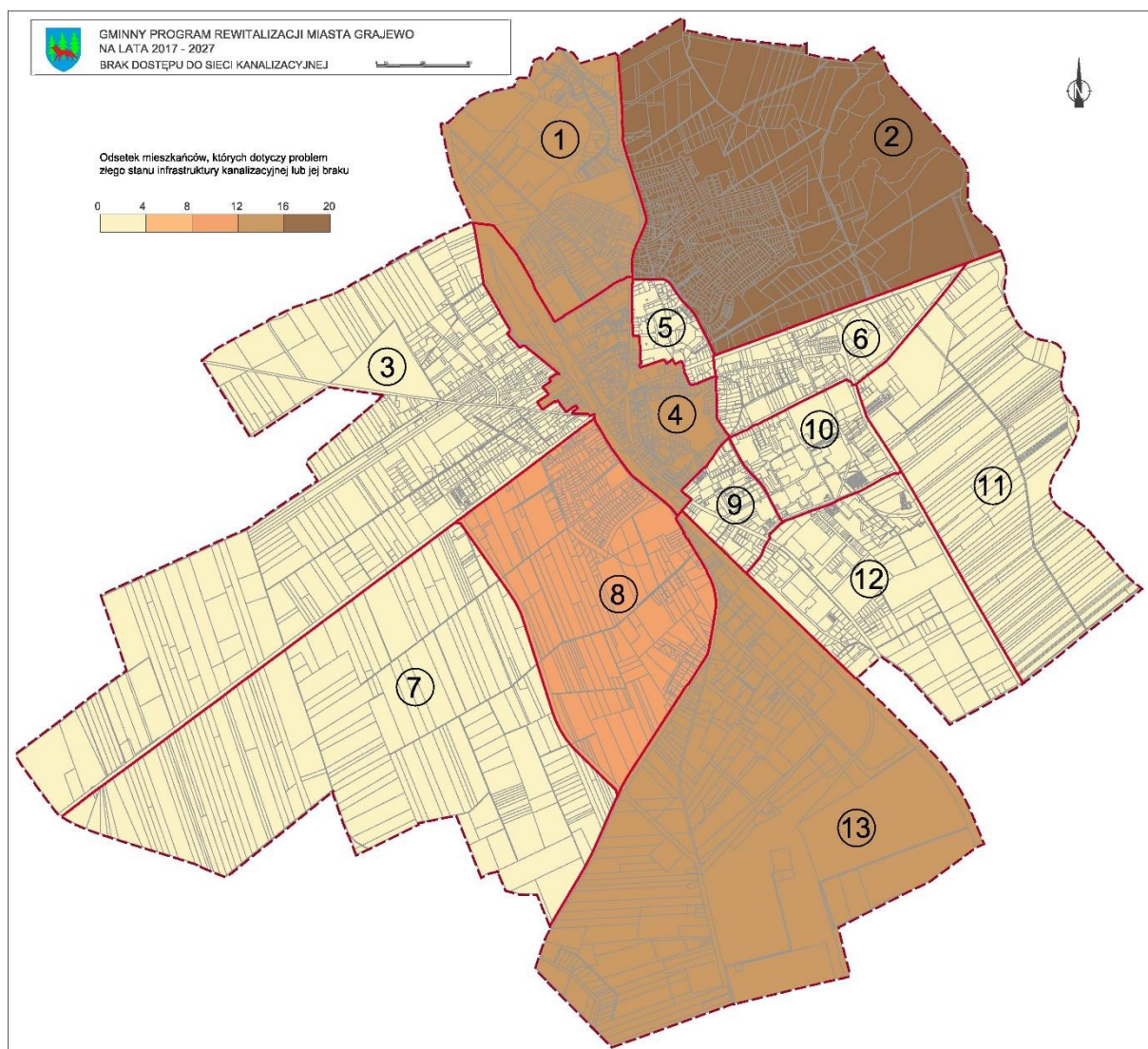
W Grajewie zdiagnozowano występowanie przestrzeni miasta, które pozbawione są dostępu do sieci kanalizacyjnej, lub przestrzeni, w których stwierdzono zły stan tej sieci. Ogółem w skali miasta wg danych UM Grajewo w 2015 roku 5,95% mieszkańców dotyczył problem złego stanu infrastruktury kanalizacyjnej lub jej braku. Największy odsetek mieszkańców, których dotyczy ten problem mieszkał na obszarze jednostki nr 2 (19,22%). Ponadto wartość średnią dla gminy (5,95%) przekroczyły dane dla jednostki nr 1 (14,67%), 4 (13,81%), 8 (8,33%), 13 (14,21%).

TABELA 15. ODSETEK MIESZKAŃCÓW, KTÓRYCH DOTYCZY PROBLEM ZŁEGO STANU INFRASTRUKTURY KANALIZACYJNEJ LUB JEJ BRAKU

Jednostka przestrzenna	Liczba mieszkańców	Odsetek mieszkańców, których dotyczy problem złego stanu infrastruktury kanalizacyjnej lub jej braku (%)
Miasto Grajewo	21497	5,95
1	1084	14,67
2	2211	19,22
3	1268	3,39
4	3838	13,81
5	1879	0
6	1700	0
7	29	0
8	1153	8,33
9	2185	0
10	3740	0
11	36	0
12	2191	0
13	183	14,21

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

RYСУNEK 13. ODSETEK MIESZKAŃCÓW, KTÓRYCH DOTYCZY PROBLEM ZŁEGO STANU INFRASTRUKTURY KANALIZACYJNEJ LUB JEJ BRAKU

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

7. Diagnoza zjawisk w sferze technicznej

12. Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym.

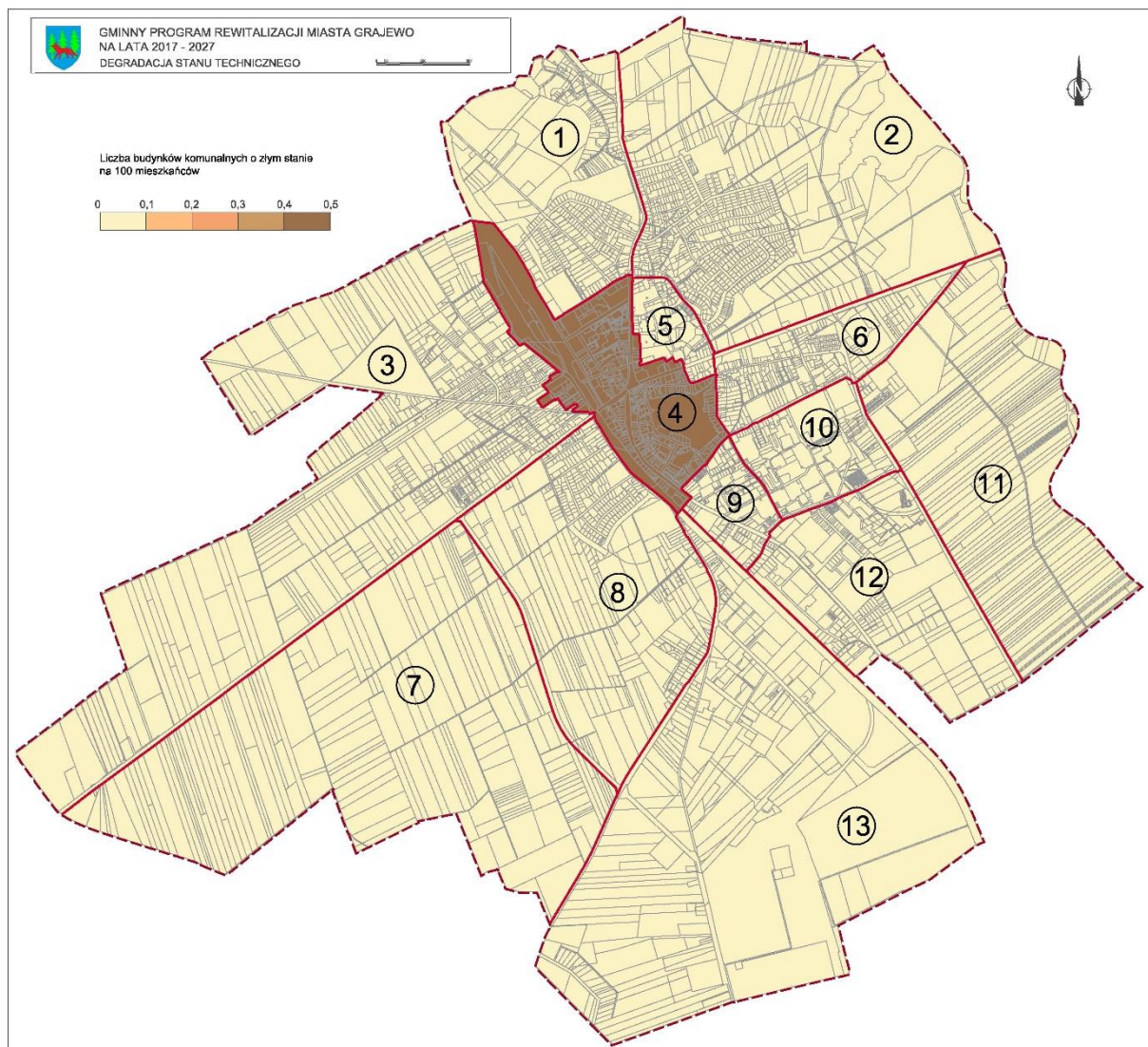
W Grajewie zdiagnozowano występowanie obiektów komunalnych o złym stanie technicznym. Łącznie w skali miasta wg danych UM Grajewo zdiagnozowano występowanie 22 takich budynków. Wskaźnik liczby budynków komunalnych o złym stanie technicznym na 100 mieszkańców najwyższe wartości osiągnął w jednostce nr 4 (0,5). W pozostałych jednostkach nie stwierdzono przekroczenia wartości średniej dla gminy dla tego wskaźnika. Oznacza to, że problem degradacji obiektów komunalnych w szczególny sposób koncentruje się na obszarze jednostki przestrzennej nr 4.

TABELA 16. LICZBA BUDYNKÓW KOMUNALNYCH O ZŁYM STANIE NA 100 MIESZKAŃCÓW

Jednostka przestrzenna	Liczba mieszkańców	Liczba budynków komunalnych o złym stanie na 100 mieszkańców
Miasto Grajewo	21497	0,1
1	1084	0,09
2	2211	0
3	1268	0
4	3838	0,5
5	1879	0
6	1700	0,06
7	29	0
8	1153	0
9	2185	0
10	3740	0
11	36	0
12	2191	0,05
13	183	0

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

RYSUNEK 14. LICZBA BUDYNKÓW KOMUNALNYCH O ZŁYM STANIE NA 100 MIESZKAŃCÓW

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

8. Obszar zdegradowany

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z **powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych**, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku **występowania** na nim ponadto **co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk**:

1. gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
2. środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
3. przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych,
4. technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz нефункционowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Jak już wcześniej stwierdzono problemy społeczne w mieście Grajewo koncentrują się na obszarze jednostki nr 4. W celu potwierdzenia degradacji konieczne jest stwierdzenie występowania na obszarze tej jednostki dalszych problemów ze sfer gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej. Stwierdzenie występowania problemu w tych sferach następowало w przypadku przekroczenia negatywnej oceny zjawiska odniesionej do średniej gminnej.

Na obszarze koncentracji problemów społecznych, tj. na obszarze jednostki przestrzennej nr 4, stwierdzono występowanie następujących problemów:

- wysoki odsetek osób mieszkających na obszarze przekroczenia norm hałasu (23,19%),
- znaczny odsetek osób, których dotyczy problem złego stanu infrastruktury kanalizacyjnej lub jej braku (13,81%),
- największa w skali gminy liczba budynków komunalnych o złym stanie na 100 mieszkańców (0,5).

Mając na uwadze powyższe jednostka przestrzenna nr 4 spełnia kryteria uznania ją za obszar zdegradowany. Tak wyznaczony obszar zdegradowany w Gminie Miasto Grajewo zamieszkały był wg danych UM w Grajwie w 2015 roku łącznie przez 3838 osób, co stanowiło 17,85 % mieszkańców gminy.

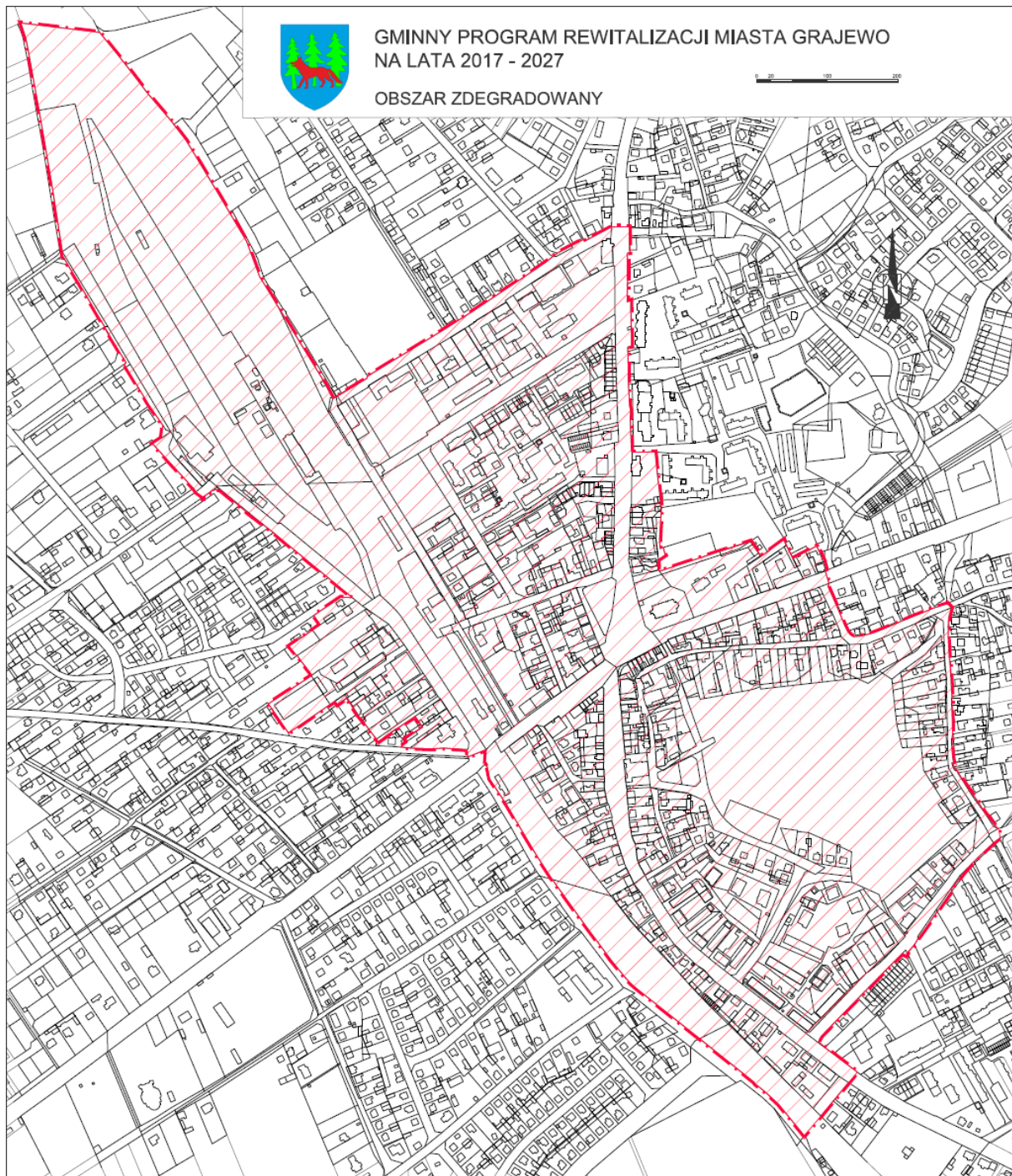
Poniżej w ujęciu tabelarycznych przedstawiono współwystępowanie pozostałych problemów w przestrzeni poszczególnych jednostek delimitacyjnych.

TABELA 17. ZESTAWIENIE KONCENTRACJI PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH Z WYSTĘPOWANIEM DALSZYCH PROBLEMÓW, W TYM GOSPODARCZYCH, ŚRODOWISKOWYCH, PRZESTRZENNO-FUNKcjONALNYCH ORAZ TECHNICZNYCH

Jednostka przestrzenna	Liczba mieszkańców	Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany wskazujący na koncentrację problemów społecznych	7. Podmioty gospodarcze prowadzone przez osoby fizyczne w 2015 roku na 100 mieszkańców	8. Odsetek mieszkańców mieszkających na obszarze przekroczenia norm hałasu (%)	9. Liczba obiektów z pokryciem azbestowym w 2015 roku na 100 mieszkańców	10. Odsetek mieszkańców bez dostępu do sieci ciepłowniczej (%)	11. Odsetek mieszkańców, których dotyczy problem złego stanu infrastruktury kanalizacyjnej lub jej braku (%)	12. Liczba budynków komunalnych o złym stanie na 100 mieszkańców
Miasto Grajewo	21497	-	5,23	10,33	1,27	38,31	5,95	0,1
4	3838	1	6,12	23,19	0,63	25,48	13,81	0,5
8	1153	0,38	5,38	0	4,08	90,37	8,33	0
6	1700	0,33	11,88	36,53	0,94	55,24	0	0,06
13	183	0,32	44,81	0	5,46	100	14,21	0
2	2211	0,27	3,71	3,08	4,34	100	19,22	0
7	29	0,23	13,79	0	0	0	0	0
12	2191	0,14	4,84	12,32	0,14	8,53	0	0,05
9	2185	0,13	5,49	13,27	0,55	13,82	0	0
3	1268	0,1	4,5	0	2,13	91,48	3,39	0
5	1879	0,09	0,69	2,29	0,16	7,4	0	0
10	3740	0,09	2,86	0	0,03	0	0	0
11	36	0,05	5,56	0	0	27,78	0	0
1	1084	0	4,89	3,6	3,04	100	14,67	0,09

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

RYSUNEK 15. OBSZAR ZDEGRADOWANY W GRAJEWIE

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

9. Obszar rewitalizacji

Obszar rewitalizacji – obszar obejmujący **całość lub część obszaru zdegradowanego**, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na **istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego**, zamierza się prowadzić rewitalizację.

Obszar rewitalizacji

- nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy,
- oraz zamieszkanym przez więcej niż 30% mieszkańców.

Po przeprowadzeniu analiz prowadzących do wyznaczenia obszaru zdegradowanego, niezbędne jest wyznaczenie (w ramach tego obszaru) obszaru rewitalizacji. Obszar rewitalizacji jest obszarem, na którym prowadzona będzie rewitalizacja.

Określenie, która część obszaru zdegradowanego stanowić będzie obszar rewitalizacji następuje w oparciu o dwie przesłanki. Pierwszą z nich jest stwierdzenie szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk. Do wniosku tego można dojść za pomocą metod badawczych służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego (porównanie wartości mierników, ich koncentracji terytorialnej).

Drugą z przesłanek jest uznanie, że obszar ten ma istotne znaczenie dla rozwoju gminy. To bardzo szeroka przesłanka, która pozwala gminie na zachowanie marginesu uznaniowości we wskazaniu, która część obszaru zdegradowanego poddana ma zostać rewitalizacji. Znaczenie dla rozwoju gminy oceniać można na różne sposoby, przede wszystkim istotność danego obszaru powinna jednak wynikać z gminnych dokumentów strategicznych, być w nich wskazana jako obszar szczególnej troski władz publicznych, obszar na którym skupiać się będzie życie społeczno-gospodarcze w gminie. Do oceny istotności obszaru można posłużyć się przykładowo analizami urbanistycznymi, które wskażą obszar wpisujący się w zasady ogólne planowania przestrzennego, takie jak np. zasada miasta zwarteo, zasada niskoemisyjności.¹

Mając na uwadze, że na obszarze zdegradowanym mieszkało mniej niż 30% ludności miasta (3838 osób, co stanowiło 17,85 % mieszkańców miasta) oraz zajmuje on w skali całego miasta niedużą powierzchnię (76,3685 ha, co stanowi 4,04% powierzchni miasta) – zasadne jest wskazanie całego obszaru zdegradowanego jako przestrzeni, na której Miasto zamierza prowadzić rewitalizację.

Podstawowa charakterystyka obszaru rewitalizacji w Grajewie

Liczba ludności zamieszkująca obszar rewitalizacji	Powierzchnia obszaru rewitalizacji
3838 mieszkańców (stan na dzień 31.12.2015 r.)	76,3685 ha
Udział mieszkańców obszaru OR w liczbie mieszkańców Grajewa	Udział powierzchni obszaru rewitalizacji w łącznej powierzchni miasta Grajewa
17,85 % mieszkańców miasta Grajewa	4,04 % powierzchni miasta Grajewa

¹ Źródło: Ustawa o rewitalizacji - praktyczny komentarz, Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa Departament Polityki Przestrzennej, Warszawa 2016

Uzasadnienie:

1. Na obszarze wskazanym do rewitalizacji zdiagnozowano szczególną koncentrację problemów:

- Na obszarze występuje szczególna koncentracja problemów społecznych, która widoczna jest w danych wskaźnikowych, w szczególności dot. ubóstwa, bezrobocia, alkoholizmu, przemocy w rodzinie oraz przestępczości.
- Na obszarze występują problemy środowiskowe, w tym hałas drogowy, powodowany przez bardzo duże natężenie ruchu komunikacyjnego. Do problemów środowiskowych należy zaliczyć występowanie azbestu.
- Problemy przestrzenno-funkcjonalne obszaru związane są z niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturą techniczną, w tym sieci ciepłowniczej oraz kanalizacyjnej.
- Obszar charakteryzuje się dużą liczbą obiektów komunalnych będących w złym stanie technicznych.

2. Obszar rewitalizacji ma istotne znaczenie dla rozwoju gminy, co potwierdzają zapisy dokumentów strategicznych i planistycznych gminy:

Program Rozwoju Miasta Grajewo na lata 2016 – 2023 w ramach celu operacyjnego II.A Rewitalizacja techniczna i przestrzenna miasta wskazuje na potrzebę realizacji następujących zadań:

1. Zagospodarowanie parku „Solidarność” (park położony na obszarze jednostki przestrzennej nr 4).
2. Rewitalizację centrum miasta (centrum miasta obejmuje obszar jednostki przestrzennej nr 4).
3. Zagospodarowanie budynku dworca PKP i przyległego terenu (obiekt i teren położone są na obszarze jednostki przestrzennej nr 4).

Ponadto Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania w odniesieniu do tej części miasta wskazuje na potrzebę modernizacji istniejącej zabudowy, szczególnie na obszarze śródmieścia z porządkowaniem oraz racjonalnym zagospodarowaniem przestrzeni publicznych.

Ww. Studium uszczegóławia kierunki polityki przestrzennej w strefie śródmiejskiej, w skład której wchodzi obszar rewitalizacji.

Kierunki polityki przestrzennej w strefie śródmiejskiej:

Obszar położony w centralnej części miasta - pomiędzy linią kolejową i ulicami: Strażacka, Dworna, Kopernika, Ekologiczna, 9-go Pułku Strzelców Konnych. Jednostka, w której występuje koncentracja usług, których zasięg obsługi wykracza poza strefę i oddziaływaniem obejmuje sąsiednie strefy – są to usługi administracji, szkolnictwa, lecznictwa otwartego i zamkniętego, komunikacji.

1. Strukturę wewnętrzną jednostki tworzą:

- 1) zachowana najstarsza część z układu urbanistycznego miasta i obiektami objętymi ochroną konserwatorską (1.1), - strefa B-1 ochrony konserwatorskiej, obejmująca rynek i ulice wylotowe z zachowanym zespołem kościoła parafialnego i budynkiem Domu Kultury,

- 2) obszary historycznych krajobrazowych założeń urbanistycznych - strefa K-1 ochrony konserwatorskiej, obejmująca pozostałości ogrodów plebańskich i dworskich oraz teren dawnego cmentarza prawosławnego (1.1 i 1.3),
- 3) obszar historycznego zespołu architektonicznego i towarzyszącej zieleni urządzonej - strefa K-2 ochrony konserwatorskiej, obejmujący zespół dawnego urzędu celnego (1.1),
- 4) obszar dawnego założenia dworskiego Grajewskich - strefa OW-2 obserwacji archeologicznej (1.1),
- 5) obiekty centrotwórcze z zakresu administracji, bankowości, kultury, komunikacji,
- 6) tereny rekreacyjno – wypoczynkowe parku miejskiego (1.1),
- 7) potencjalne centrum obsługi powiatu (1.1),
- 8) zespoły mieszkaniowe – osiedla zabudowy wielorodzinnej,
- 9) zespoły zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (1.1, 1.3, i częściowo 2),
- 10) szpital miejski (3.1),
- 11) kościół parafialny (1.1),
- 12) ciepłownia rejonowa (3.2),
- 13) obiekty usługowo-handlowe.

2. Kierunki polityki przestrzennej:

- 1) kompleksowa rewaloryzacja podporządkowana celowości przywrócenia walorów ukształtowanych historycznie z zachowaniem rozplanowania ulic i kwartałów zabudowy (1.1),
- 2) poprawa wizerunku miasta poprzez:
 - a) dokończenie realizacji zagospodarowania terenu parku miejskiego,
 - b) lokowanie usług centrotwórczych,
 - c) eliminacje zabudowy w złym stanie technicznym w szczególności obiektów gospodarczych,
- 3) przekształcenie i włączenie do terenów centrum obsługi terenów przy ulicy Strażackiej w sąsiedztwie Urzędu Miasta,
- 4) ograniczenie rozpraszania usług centrotwórczych,
- 5) zwiększenie efektywności wykorzystania przestrzeni śródmiejskiej na funkcje usługowa poprzez:
 - a) realizacje zabudowy o intensywności 1,0 - 1,4,
 - b) zagospodarowanie terenów usługami na obszarze 1.1, 3.1 i częściowo 2,
 - c) zapewnienia zwartości i komplementarności obsługi,
 - d) eliminowanie poza obszar śródmieścia funkcji i form zabudowy uciążliwych w tym przeniesienie dworca PKS na obszar 4 w strefie II B w powiązaniu z dworcem PKP,
 - e) utrzymanie i rozwój funkcji zaplecza technicznego miasta na obszarze 3.2,
- 6) realizacja układu komunikacyjnego eliminującego ruch towarowy ze śródmieścia w tym budowa nowych ulic zbiorczych pozwalających odciążać ulice Wojska Polskiego, Kopernika, Ełckiej,
- 7) tworzenie stref ruchu spowolnionego i stref o dominującym ruchu pieszym,
- 8) tworzenie i realizacja systemu powiązań zieleni miejskiej,
- 9) zabezpieczenie potrzeb parkingowych w obrębie centrum oraz stworzenie systemu parkingowego odciążającego centrum w tym rejon tymczasowego dworca PKS,
- 10) minimalizacja zanieczyszczeń i źródeł hałasu,
- 11) utrzymanie charakteru zabudowy mieszkaniowej, wysokość zabudowy 3-4 kondygnacje i intensywności 1,5,
- 12) funkcje dominujące - usługi centrotwórcze (administracja, handel, gastronomia, kultura i rekreacja UC, UP, U),
- 13) funkcja uzupełniająca mieszkalnictwo (M),
- 14) funkcje niepożądane: funkcje uciążliwe dla otoczenia i terenochłonne.

Obszar rewitalizacji charakteryzuje się następującymi wartościami wskaźników, który wykorzystane zostały przy delimitacji obszaru zdegradowanego.

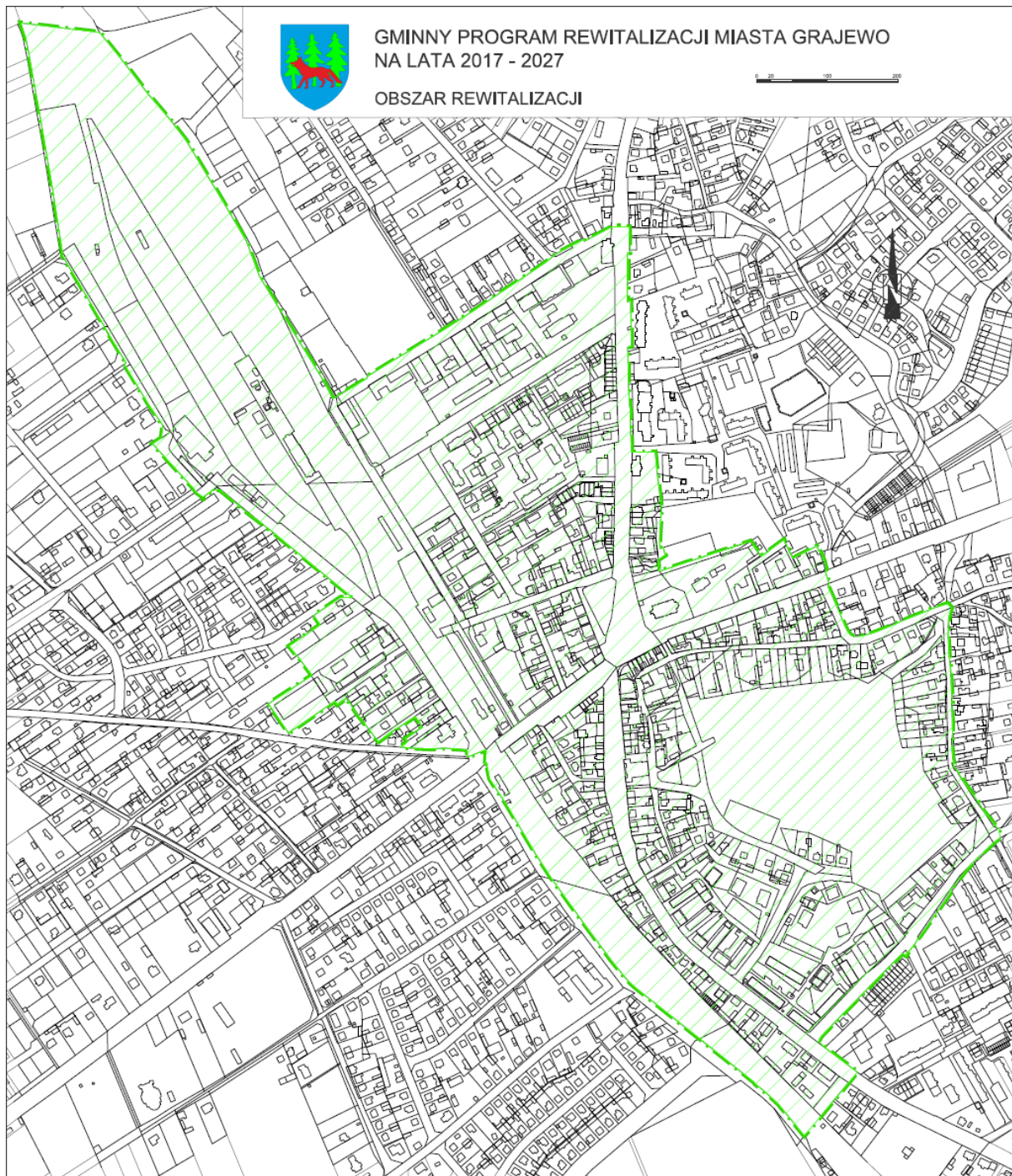
TABELA 18. DANE OPISUJĄCE OBSZAR REWITALIZACJI

Wartość danych opisujących obszar rewitalizacji (dane z 2015 roku)	Źródło danych	Obszar rewitalizacji	Miasto Grajewo
Dane ogólne			
Liczba mieszkańców	UM Grajewo	3838	22 171
Odsetek liczby mieszkańców	UM Grajewo	17,85%	100%
Powierzchnia	Opracowanie własne	76,3685 ha	1889,5133 ha
Odsetek powierzchni miasta	Opracowanie własne	4,04 %	100%
Problemy społeczne			
1. Wskaźnik obciążenia demograficznego - liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	UM Grajewo	32,14	30,12
1.1 Liczba osób w wieku produkcyjnym	UM Grajewo	2377	13640
1.1 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	UM Grajewo	764	4109
2. Udział bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym	PUP Grajewo	15,78	11,74
2.1. Liczba osób bezrobotnych ogółem	PUP Grajewo	375	1601
3. Liczba korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo na 100 mieszkańców	MOPS Grajewo	18,21	8,85
3.1 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo	MOPS Grajewo	699	1903
4. Liczba korzystających z pomocy społecznej ze względu na alkoholizm na 100 mieszkańców	MOPS Grajewo	0,68	0,22
4.1. Liczba korzystających z pomocy społecznej ze względu na alkoholizm	MOPS Grajewo	26	48
5. Liczba „Niebieskich Kart” na 100 mieszkańców	MOPS Grajewo	1,12	0,67
5.1. Liczba „Niebieskich Kart”	MOPS Grajewo	43	143
6. Liczba przestępstw ogółem na 100 mieszkańców	KP Policji	0,63	0,33
6.1 Liczba przestępstw	KP Policji	24	70
Problemy gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne			
7. Podmioty gospodarcze prowadzone przez osoby fizyczne w 2015 roku na 100 mieszkańców.	CEDiG	235	1125
7.1 Podmioty gospodarcze prowadzone przez osoby fizyczne w 2015.	CEDiG	6,12	5,23
8. Odsetek mieszkańców mieszkających na obszarze przekroczenia norm hałasu.	GDDKiA	23,19%	10,33%
8.1 Liczba mieszkańców mieszkających na obszarze przekroczenia norm	GDDKiA	890	2221

hałasu.			
9. Liczba obiektów z pokryciem azbestowym w 2015 roku na 100 mieszkańców.	UM Grajewo	0,63	1,27
9.1. Liczba obiektów z pokryciem azbestowym w 2015 roku.	UM Grajewo	24	272
10. Odsetek mieszkańców bez dostępu do sieci ciepłowniczej.	UM Grajewo	25,48%	38,31%
10.1 Liczba mieszkańców bez dostępu do sieci ciepłowniczej.	UM Grajewo	978	8235
11. Odsetek mieszkańców, których dotyczy problem złego stanu infrastruktury kanalizacyjnej lub jej braku.	UM Grajewo	13,81%	5,95%
11.1. Liczba mieszkańców, których dotyczy problem złego stanu infrastruktury kanalizacyjnej lub jej braku.	UM Grajewo	530	1279
12. Liczba budynków komunalnych o złym stanie na 100 mieszkańców.	UM Grajewo	0,5	0,1
12.1. Liczba budynków komunalnych o złym stanie.	UM Grajewo	19	22

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

RYСУNEK 16. OBSZAR REWITALIZACJI W GRAJEWIE

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE

10. Spis rysunków, tabel

Rysunek 1. Podział miasta Grajewo na jednostki przestrzenne	13
Rysunek 2. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	17
Rysunek 3. Udział bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym	19
Rysunek 4. Liczba korzystający z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo na 100 mieszkańców...	21
Rysunek 5. Liczba korzystających z pomocy społecznej ze względu na alkoholizm na 100 mieszkańców	23
Rysunek 6. Liczba „Niebieskich Kart” na 100 mieszkańców	25
Rysunek 7. Liczba przestępstw ogółem na 100 mieszkańców	27
Rysunek 8. syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany wskazujący na koncentrację problemów społecznych w Grajewie	29
Rysunek 9. Podmioty gospodarcze prowadzone przez osoby fizyczne w 2015 roku na 100 mieszkańców	31
Rysunek 10. Odsetek mieszkańców mieszkających na obszarze przekroczenia norm hałasu	33
Rysunek 11. Liczba obiektów z pokryciem azbestowym w 2015 roku na 100 mieszkańców	35
Rysunek 12. Odsetek mieszkańców bez dostępu do sieci ciepłowniczej	37
Rysunek 13. Odsetek mieszkańców, których dotyczy problem złego stanu infrastruktury kanalizacyjnej lub jej braku	39
Rysunek 14. Liczba budynków komunalnych o złym stanie na 100 mieszkańców.....	41
Rysunek 15. Obszar zdegradowany w Grajewie.....	44
Rysunek 16. Obszar rewitalizacji w Grajewie	50
Tabela 1. Wskaźniki sfery społecznej wykorzystane do obliczenia syntetycznego wskaźnika opisującego koncentrację problemów społecznych	4
Tabela 2. Jednostki przestrzenne w Grajewie	6
Tabela 3. Wskaźniki strefy pozaspółecznej wykorzystane w procesie wyznaczenia obszaru zdegradowanego	15
Tabela 4. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	16
Tabela 5. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	18
Tabela 6. Liczba korzystający z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo na 100 mieszkańców	20
Tabela 7. Liczba korzystający z pomocy społecznej ze względu na alkoholizm na 100 mieszkańców ..	22
Tabela 8. Liczba „Niebieskich Kart” na 100 mieszkańców.....	24
Tabela 9. Liczba przestępstw ogółem na 100 mieszkańców	26
Tabela 10. Wartości wystandaryzowane opisujące poszczególne zjawiska kryzysowe w sferze społecznej oraz syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany.....	28
Tabela 11. Podmioty gospodarcze prowadzone przez osoby fizyczne w 2015 roku na 100 mieszkańców.	30
Tabela 12. Odsetek mieszkańców mieszkających na obszarze przekroczenia norm hałasu.....	32
Tabela 13. Liczba obiektów z pokryciem azbestowym w 2015 roku na 100 mieszkańców	34
Tabela 14. Odsetek mieszkańców bez dostępu do sieci ciepłowniczej.....	36
Tabela 15. Odsetek mieszkańców, których dotyczy problem złego stanu infrastruktury kanalizacyjnej lub jej braku.....	38
Tabela 16. Liczba budynków komunalnych o złym stanie na 100 mieszkańców	40

Tabela 17. Zestawienie koncentracji problemów społecznych z występowaniem dalszych problemów, w tym gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych	43
Tabela 18. Dane opisujące obszar rewitalizacji	48